

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**OPERAČNÍ STŘEDISKA ZÁKLADNÍCH SLOŽEK
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
V LIBERECKÉM KRAJI**

Autor práce: Lubomír Mazánek DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinované studium
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci. Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce mjr. Mgr. Štěpánu Kavanovi Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

MAZÁNEK, L. *Operační střediska základních složek integrovaného záchranného systému v Libereckém kraji: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2012. 62 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: integrovaný záchranný systém, mimořádná událost, operační středisko, operační řízení, Policie ČR,

Bakalářská práce se zabývá základními složkami integrovaného záchranného systému Libereckého kraje, zejména popisem jednotlivých operačních středisek integrovaného záchranného systému se zaměřením na Policii České republiky. Práce analyzuje zatíženost pracovníků integrovaného operačního střediska Policie ČR Liberec a poukazuje na rozdílnost zatížení při běžném provozu a při vzniku mimořádné události.

ABSTRACT

MAZÁNEK, L. *Operation Centers of the Basic Units of the Integrated Emergency System in Liberec Region: Bachelor's Thesis*. České Budějovice: College of European and Regional Studies, o. p. s., 2012, 62 pages.

Bachelor's thesis supervisor: Štěpán Kavan, MSc., PhD.

Key words: integrated rescue system, extraordinary event, operations centre, operation management, Police of the Czech Republic,

The present bachelor's thesis is concerned with the basic units of the Integrated Emergency System of the Liberec Region, in particular with the description of individual operations centers of the Integrated Emergency System with particular focus on the Police of the Czech Republic. The thesis analyses the load on the employees of the integrated operations centre of the Police of the Czech Republic in Liberec and points out the difference in load during normal operation and upon the occurrence of an extraordinary event.

Obsah

Úvod	9
1. Metodika a cíle	10
2. Legislativa a složky integrovaného záchranného systému	12
2.1. Základní složky IZS	14
2.1.2. Zdravotnická záchranná služba (ZZS).....	17
2.1.3. Policie České republiky (PČR).	19
2.2. Ostatní složky IZS	20
2.3. Úrovně řízení IZS	22
3. Operační střediska základních složek IZS	28
3.1. Operační a informační středisko HZS	28
3.1.1. Personální obsazení OPIS HZS kraje	29
3.1.2. Náplň práce vedoucího směny	31
3.1.3. Náplň práce operačního důstojníka	32
3.1.4. Náplň práce operačního technika	33
3.1.5. Náplň práce operátora TCTV 112	33
3.1.6. Obsazování míst na OPIS HZS kraje	35
3.2. Operační středisko zdravotnické záchranné služby	36
3.3. Integrované operační středisko Krajského ředitelství policie Libereckého kraje	38
3.3.1. Personální obsazení integrovaného operačního střediska Krajského ředitelství policie Liberec	40
3.3.2. Náplň práce vedoucího směny IOS Krajského ředitelství policie Liberec ...	41

3.3.3. Náplň práce operačního důstojníka	43
3.3.4. Náplň práce operátora na lince 158	44
3.3.5. Obsazování míst na IOS Krajského ředitelství policie Liberec	45
4. Analýza zatíženosti osob na operačním středisku	48
4.1. Zatíženost pracovníků z hlediska počtu tísňového volání	48
4.2. Analýza zatíženosti IOS Liberec radiovým provozem.....	53
4.3. Analýza zatíženosti IOS Liberec při mimořádné situaci	53
4.4. Psychické zatížení policisty operačního střediska	54
5. Závěr.....	56
Seznam použitých zdrojů:	58
Seznam použitých zkratk.....	61
Seznam grafů, obrázků, schémat a tabulek	62

Úvod

K provedení popisu a následné analýze jednotlivých operačních středisek základních složek integrovaného záchranného systému je nutné nejdříve nastínit celý systém, právní úpravu a důvod, proč vznikl integrovaný záchranný systém.

Jelikož v současné době je společností využíváno mnoho různých druhů moderních technologií a techniky v nejrůznějších oblastech, je riziko vzniku mimořádné události velice veliké. Také v nemalé míře ke vzniku mimořádných situací přispívají přírodní vlivy. Mimořádné události vyžadují okamžitý a účinný zásah k jejich odstranění a následné likvidaci. Z těchto důvodů bylo v rámci dalšího rozvoje a zároveň zachování bezpečnosti v případě vzniku mimořádné události nevyhnutelné vytvořit účelný záchranný systém založený na co nejrychlejší a nejefektivnější reakci složek, které jsou schopny vzniklé události jak odstranit tak jim i zamezit. Proto vznikl integrovaný záchranný systém (dále jen IZS).

Závaznou směrnicí pro vybudování IZS se stalo usnesení vlády ČR č. 246 ze dne 19. května 1993, kterým byly ve třinácti bodech stanoveny hlavní zásady, charakter a úkoly.¹

Zlomovým mezníkem pro IZS v České republice byl rok 2000, kdy byl schválen zákon č. 239/2000Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

IZS vznikl z potřeby každodenní činnosti záchranářů, zejména při složitých haváriích, nehodách a živelných pohromách, kdy je třeba organizovat společnou činnost více složek IZS.² V naší zemi má každý občan právo na ochranu života a zdraví dle Listiny základních práv a svobod, která v čl. 6 uvádí:³ „Každý má právo na život. Lidský život je hoden ochrany již před narozením“, čímž je naplněno právo občanů na pomoc Integrovaným záchranným systémem při ohrožení života a zdraví.

Vznik IZS je krok správným směrem, jelikož při současném rychlém rozvoji průmyslu a civilizace je stále větší riziko průmyslových havárií, živelných a ekologických pohrom, ale také teroristických útoků, které ohrožují životy, zdraví a majetek občanů.

¹ BOUŘA V. *Vybrané kapitoly z krizového řízení*. 1. vydání Ostravská universita, 2004, s. 83

² BOUŘA V. *Vybrané kapitoly z krizového řízení*. 1. vydání Ostravská universita, 2004, s. 83

³ Česko. Listina základních práv a svobod. Hlava druhá. Oddíl první, čl. 6

1. Metodika a cíle

Cílem této práce je popsat jednotlivá operační střediska základních složek IZS, zjistit a analyzovat zatíženost na operačním středisku při běžném provozu a při vzniku mimořádné události se zaměřením na Policii ČR. Popsat spolupráci na operační úrovni řízení, zhodnotit také komunikaci mezi jednotlivými operačními středisky, a zejména poukázat na zatíženost pracovníků operačních středisek základních složek IZS a možné řešení personálního obsazení operačního střediska PČR v rámci Libereckého kraje při řešení mimořádné události. Jednotlivé analýzy operačního střediska budou provedeny na základě porovnání a vyhodnocení statistického počtu volání na tísňovou linku, délky hovorů a dalších veličin.

Hlavním cílem práce je za pomoci metod analýzy a komparace zjistit průměrné zatížení pracovníků operačního střediska krajského ředitelství Policie ČR při běžném provozu a při vzniku mimořádné události. Pro provedení rozboru zatíženosti pracovníků, bude použito statistických dat o počtu hovorů na jednotlivá operační střediska PČR, délky telefonických hovorů na tísňovou linku 158, délky radiových hovorů.

První část bakalářské práce se zabývá jednotlivými složkami integrovaného záchranného systému, jejich popisem, posláním a úkoly. Dále postavením základních i ostatních složek integrovaného záchranného systému a plněním úkolů jednotlivých složek při mimořádné události.

Druhá část bakalářské práce se zabývá operačními středisky základních složek integrovaného záchranného systému. Zejména jejich povinnostmi, úkoly, vybavením a personálním obsazením. Dále v této části je rozebrána a popsána komunikace mezi jednotlivými operačními středisky integrovaného záchranného systému.

Třetí část práce je zaměřena na analýzu zatíženosti pracovníků operačního střediska Krajského ředitelství Policie ČR Liberec. Jsou v ní uvedeny údaje o hovorech, jejich délce, počtu přijatých tísňových výzev a počtu založení a odbavení akcí týkajících se činnosti policie. Uváděné údaje budou získány ze statistických dat Policie ČR.

Bakalářská práce je záměrně vedena tímto směrem, jelikož v současné době stále ještě není práce operačních důstojníků natolik veřejnosti prezentována. Z tohoto důvodu bude práce sloužit neodborné veřejnosti jako vhodný materiál k objasnění způsobu řízení a komunikace jednotlivých složek IZS při provádění záchranných a likvidačních

práci při mimořádné události. První a druhá část je popsána na základě deskriptivní metody po nastudování příslušných právních norem, závazných pokynů a interních pokynů. Analýzou a komparací zatíženosti pracovníků operačního střediska Liberec bude zjištěn současný stav. Deduktivní metodou je uvedeno možné personální řešení při mimořádných situacích.

2. Legislativa a složky integrovaného záchranného systému

Zákon č. 239/2000 Sb. vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události (dále MU) a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu.⁴

Integrovaný záchranný systém je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací v případě, že si mimořádná událost vyžádá nasazení sil a prostředků řady subjektů, např. hasičů, policie, zdravotnické záchranné služby, sdružení občanů (tzv. složek IZS), případně je nutno koordinovat záchranné a likvidační práce z úrovně Ministerstva vnitra, krajů nebo starostou obce. Mimořádná událost je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a různé havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.⁵

Legislativním vymezením integrovaného záchranného systému rozumíme koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.⁶

Základní složky IZS udržují nepřetržitou pohotovost pro případ ohlášení vzniku havárie, mimořádné události nebo krizové situace, čímž je zajištěna schopnost rychle zasáhnout na místě vzniku události.

Oficiální definice prezentovaná Hasičským záchranným sborem České republiky zní:⁷ „Integrovaný záchranný systém (IZS) je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Tak aby stručně řečeno „nikdo nebyl opomenut, kdo pomoci může a vzájemně si nikdo z nich nepřekážel.“

⁴ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb. O integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, §1

⁵ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb. O integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, §2

⁶ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb. O integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, §3

⁷ Hasičský záchranný sbor, Integrovaný záchranný systém. [online]. 2010 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-systém.aspx>

Různé odborné literatury k pojmu IZS uvádí další definice, které jsou prakticky podobné a doplňují se. Definice uvádějí nutnost spolupráce jednotlivých složek IZS za účelem naplnění cíle za využití společných sil v potřebném rozsahu. Václav Panocha⁸ definuje takto: „IZS představuje soustředěný potenciál záchranných sil a prostředků. Je to účelový, profesní, územně budovaný systém záchranných pohotovostních, odborných a zvláštních služeb, orgánů i fyzických osob. Cílem IZS je účelovým a plošným využitím soustředěných sil a prostředků záchrana lidských životů, hmotných a duchovních statků společnosti a snižování následků při mimořádných situacích.“ Václav Bouřa⁹ definuje IZS následovně: „Integrovaný záchranný systém představuje koordinovaný systém vazeb a postupů ústředních správních úřadů, úřadů krajů a obcí, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních, pohotovostních, odborných a jiných služeb, neziskových organizací a sdružení občanů se záchranným zaměřením při organizaci záchranných a likvidačních prací. Cílem integrovaného záchranného systému je účelovým a plošným využitím soustředěných sil a prostředků záchrana lidských životů, hmotných a duchovních statků společnosti a snižování následků při mimořádných událostech.“

Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému uvádí:¹⁰ „Integrovaný záchranný systém se použije v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému.“

Základním právním předpisem pro IZS je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o IZS“)¹¹. Zákon stanoví složky IZS a jejich věcnou a místní působnost (jestliže není upravena jinými i právními předpisy), působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, dále práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva při vyhlášení krizových stavů. Záchrannými pracemi rozumíme činnost k odvrácení nebo omezení působení rizik vniklých MU. Likvidační práce zahrnují činnost k odstranění následků způsobených MU.

Zákon o IZS doplňuje vyhláška č. 328/2001 Sb., která upravuje zásady koordinace složek IZS při společném zásahu, zásady spolupráce jednotlivých operačních

⁸ PANOCHA, Václav, *Integrovaný záchranný systém v České republice*, s. 6

⁹ BOUŘA, Václav, *Vybrané kapitoly z krizového řízení*, s. 83

¹⁰ Česko. Zákon č. 239/2000Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, §3

¹¹ Česko. Zákon č. 239/2000Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů

středisek základních složek IZS, úkoly operačních a informačních středisek, obsahovou stránku, dokumentace zásahů a plánů IZS, způsob zpracování dokumentace a podrobnosti o stupních poplachu, zásady způsobu krizové komunikace a spojení v IZS.¹²

Citovaným zákonem o IZS jsou definovány složky IZS. Ty jsou rozděleny na tzv. základní a na ostatní.

Základními složkami IZS rozumíme organizační součásti Hasičského záchranného sboru ČR, Zdravotnické záchranné služby a Policie ČR, jejíž operační střediska zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, vyhodnocení získaných poznatků a neodkladný zásah v místě vzniku. Za tímto účelem jsou příslušné síly a prostředky rozmístovány po celém území České republiky. Každá z těchto složek pak plní své specifické úkoly.

2.1. Základní složky IZS

Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany zařazené v plošném pokrytí území kraje (pokud má obec jednotku sboru dobrovolných hasičů, která je začleněna do plošného pokrytí území kraje, je tato jednotka základní složkou IZS),¹³ zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. Tyto složky tvoří základní pilíře celého systému, jelikož zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události.¹⁴

2.1.1. Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR)

Je legislativně zřízen zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky (dále HZS ČR) a změně některých zákonů. Základním posláním HZS ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a jiným ohrožením.¹⁵

Při plnění svých úkolů pak Hasičský záchranný sbor spolupracuje se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty.¹⁶

¹² Česko. Vyhláška č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

¹³ HANUŠKA Z., SKALSKÁ K., DUBSKÝ M. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana.* s. 13.

¹⁴ Česko. Zákon č. 239/2000Sb. O integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, §4

¹⁵ Česko. Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a změně některých zákonů, §1

HZS ČR je prvořadou a výsadní složkou systému IZS, jelikož disponuje technikou a záchrannými prostředky a zejména vycvičeným a vyškoleným personálem záchrannými úkony.

HZS ČR plní úkoly v rozsahu stanovených zvláštními právními předpisy, kterými jsou zejména:

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

HZS ČR je složkou v prvním sledu při záchranných a likvidačních pracích. Její zařazení je v působnosti Ministerstva vnitra. Příslušníci HZS ČR jsou jako policisté ve služebním poměru k České republice dle zákona č. 361/2003 Sb. O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. „Tento zákon upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu (dále jen "příslušník"), jejich odměňování, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby (dále jen "služební vztahy"). Bezpečnostním sborem se rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.“¹⁷ HZS ČR spravuje tísňovou linku 112 a 150, na kterých jsou přijímána tísňová volání. Tísňová linka 112, která byla zřízena na základě požadavku vstupu České republiky do Evropské unie, je universálním číslem určeným k rychlému předávání tísňového volání pro případ využití více záchranných složek najednou. Zjednodušeně řečeno jedno oznámení se prakticky bezprostředně po ukončení hovoru s oznamovatelem předává elektronickou cestou ostatním základním složkám IZS (Záchranné zdravotní službě a Policii ČR).

Hasičský záchranný sbor ČR tvoří generální ředitelství HZS ČR, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední odborná škola požární ochrany, Vyšší odborná škola požární ochrany ve

¹⁶ HORÁK, Josef, KRČ, Miroslav, ONDRUŠ, Radek, DANIELOVÁ, Lenka, *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, str. 285 -286

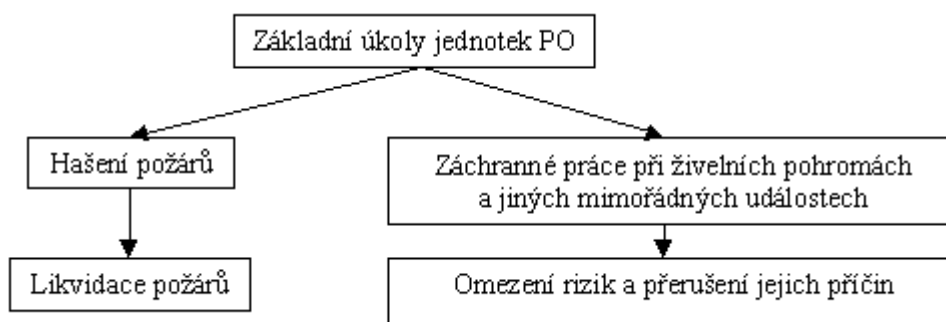
¹⁷ Česko. Zákon č. 361/2003 Sb. O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 1 odst. 1

Frýdku-Místku a Záchraný útvar HZS ČR v Hlučíně. Součástí Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení: Odborná učiliště požární ochrany ve Frýdku-Místku, Brně a Borovanech, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha, Opravárenský závod Olomouc a Základna logistiky Olomouc¹⁸

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (jednotky PO).

Základním posláním jednotek PO je chránit životy a majetek obyvatel před požárem a dále poskytnout pomoc při mimořádných událostech ohrožující život a zdraví obyvatel, jejich majetek.

Schéma č. 1 – Základní úkoly jednotek PO¹⁹

Hasiči jsou v jednotce PO rozděleni do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu, příp. skupin. Četu tvoří 2 až 3 družstva, příp. skupiny. Družstvo je tvořeno velitelem a dalšími pěti hasiči (1+5). Družstvo o zmenšeném početním stavu se sestává z velitele a dalších tří hasičů (1+3). Skupinu tvoří velitel skupiny a 1 až 2 hasiči.²⁰

Jednotky požární ochrany pro účely plošného pokrytí území ČR z hlediska operačních hodnot se dělí do šesti skupin²¹:

- **JPO I** jednotka Hasičského záchranného sboru ČR, zajišťující výjezd jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu (1+3), družstev (1+5) nebo jejich kombinaci, poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou v území své

¹⁸ Hasičský záchranný sbor ČR. Organizační články. [online]. 2010 [cit. 2011-09-25]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/hasici-cr-web-organizaeni-slozky.aspx>

¹⁹ Jednotky PO. [online]. 2011 [cit. 2011-09-25]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-218325.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

²⁰ Hasičský záchranný sbor ČR. Jednotky požární ochrany. [online]. 2010 [cit. 2011-09-25]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>

²¹ Hasičský záchranný sbor ČR. Systém požárních jednotek. [online]. 2010 [cit. 2011-09-25]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>

- působnosti, v místě dislokace plní úkoly místní jednotky PO; u početně málo obsazených stanic zpravidla v součinnosti s místní jednotkou SDH obce
- **JPO II/1** jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000
 - **JPO II/2** jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000
 - **JPO III** jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000
 - **JPO IV** jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody
 - **JPO V/1** jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel do 200
 - **JPO V/2** jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva a zřizuje se zpravidla v obci s počtem obyvatel více než 200
 - **JPO VI** jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu **OPIS**

2.1.2. Zdravotnická záchranná služba (ZZS).

Zřizovatelem ZZS jsou kraje což je patrné i z jednotlivých názvů jako je například Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje. Činnost a náplň práce ZZS spočívá v poskytování přednemocniční neodkladné péče, tedy péče, která je postižené osobě poskytnuta na místě, kde došlo k události. Přednemocniční neodkladná péče je definována jako péče o postižené na místě jejich úrazu nebo náhlého onemocnění, v průběhu jejich transportu k dalšímu odbornému ošetření a při jejich předání do zdravotnického zařízení.²² Tuto péči poskytují rychlá zdravotnická pomoc (RZP), v níž

²² Zdravnet.cz. [online]. 2011 [cit. 2011-10-05]. Dostupné z http://www.zdravnet.cz/zdravotni_pece/zachranne_sluzby/zdravotnicka_zachranna_sluzba/info.html

je nejméně dvoučlenná posádka složená z řidiče a zdravotnického záchranáře, rychlá lékařská pomoc (RLP), s nejméně tříčlennou posádkou. (Členy posádky jsou řidič, zdravotnický záchranář a lékař). Nedílnou součástí Zdravotnické záchranné služby je letecká záchranná služba (LZS). Organizačně je LZS začleněna do deseti středisek záchranné služby ČR: Praha, Plzeň, České Budějovice, Jihlava, Brno, Olomouc, Ostrava, Hradec Králové, Liberec a Ústí nad Labem. Akční rádius jednotlivých středisek je cca 70 km a celoplošně pokrývá území celého státu.²³

Činnost LZS při poskytování přednemocniční neodkladné péče je vždy řízena operačním zdravotnickým střediskem příslušného střediska.²⁴ V Česku leteckou záchrannou službu zajišťuje řada různých subjektů, a to Policie ČR, Armáda ČR a soukromí provozovatelé. V Liberci LZS zabezpečuje společnost DSA vrtulníkem EC 135 T2, který zcela vyhovuje mezinárodním předpisům pro provoz LZS. V Liberci tvoří posádku jeden pilot, záchranář a lékař, který se za letu většinou stará o pacienta.

Zdravotnická záchranná služba Praha má k dispozici pro případ mimořádné události s velkým počtem raněných osob kamion k ošetření většího počtu raněných. Je provozován v Praze, ale jak bylo zjištěno z praxe, není problém tento kamion poskytnout i do míst hromadného neštěstí nebo mimořádných událostí mimo teritorium města Prahy.²⁵

Obrázek 1 - Kamión určený na likvidaci následků hromadných neštěstí a mimořádných událostí provozovaný pražskou záchrannou službou²⁶

²³ Letecká záchranná služba Liberec, [online]. 2011 [cit. 2011-10-05]. Dostupné z <http://www.155ka.cz/clanek/77-letecka-zachranna-sluzba-liberec/>

²⁴ Česko. Ministerstvo zdravotnictví ČR. Vyhláška č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě

²⁵ informace získána při cvičení složek IZS v Turnově od operačního důstojníka Operačního odboru Policejního prezidia. Např. cesta z Prahy do Turnova i s uvedením do provozu 90 minut.

²⁶ Novinky.cz. Zdravotnická záchranná služba. [online]. 2012 [cit. 2011-10-03]. Dostupné z <http://tema.novinky.cz/zdravotnicka-zachranna-sluzba>

2.1.3. Policie České republiky (PČR).

Je bezpečnostním orgánem státu. Plní úkoly dle zákona O Policii ČR č. 273/2008 Sb. na úseku bezpečnosti života občanů a jejich majetku, spolupodílí se na zajištění veřejného pořádku, provádí úkony v trestním řízení, přijímá oznámení a provádí šetření na základě těchto oznámení.²⁷

Stejně jako příslušníci HZS ČR jsou policisté ve služebním poměru k České republice dle zákona č. 361/2003 Sb. O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Policie ČR spravuje tísňovou linku 158, která je svedena na operační střediska jednotlivých krajů. Od 1. 1. 2013 by mělo v rámci integrace vzniknout u PČR 14 krajských operačních středisek, které budou v rámci Policie ČR podřízeny Operačnímu odboru Policejního prezidia. V současnosti ještě není přestavba operačních středisek dokončena a na některých územních odborech Policie ČR stále fungují operační střediska. Jedná se o bývalá okresní operační střediska, která jsou v současných prostorách územních oborů Policie ČR. Po dokončení dostavby integrovaných operačních středisek tato operační střediska zaniknou. Komunikace mezi složkami PČR v rámci policie je zajištěna jednotlivými operačními středisky. V době mimořádných událostí nebo stavu vojenského ohrožení státu, PČR stále plní úkoly vyplývající ze zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky²⁸.

Policie ČR rozpracovává na své podmínky typové plány zpracované Ministerstvem vnitra, jež se týkají krizových situací způsobených např. narušením zákonnosti velkého rozsahu. Dále se podílí na řešení jiných krizových situací, při nichž bude vykonávat asistenční a podpůrnou činnost (např. krizové situace v oblasti dopravy, ochrany veřejného zdraví, veterinární péče, ropné a průmyslové bezpečnosti)²⁹

Prakticky zajišťuje místo a poskytuje vhodné podmínky pro práci dalších složek IZS. Tedy jedná se v převážné míře o odklon dopravy, uzavírky a podobně. Dále v ohroženém teritoriu provádí hlídkovou činnost vedoucí k zamezení páchaní trestné činnosti. Jedná se především o krádeže a rabování v místech mimořádné události.

Při vzniku mimořádné události musí Policie ČR zajistit vždy tyto úkoly:³⁰

²⁷ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009, s. 15-20

²⁸ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, §2

²⁹ Vaniček J. a kol. *Právní úprava krizového řízení, Vybrané právní problémy teorie a praxe*. Eurolex Bohemia s.r.o. 2005. s. 242

³⁰ Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 27/2008*, kterým se upravují úkoly PČR při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami IZS

- nepřetržitá pohotovost pro příjem ohlášení
- vyhodnotit druh a rozsah mimořádné události v případě prvotního příjezdu na místo
- podílet se na neodkladném zásahu v místě jako je zejména:
- rychlé přerušování trvajících příčin
- uzavření místa zásahu a evakuace obyvatel
- obnovení plánu opatření na ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti po jeho narušení
- regulace pohybu osob a dopravy
- střežení evakuovaných prostor
- zjišťování totožnosti raněných či mrtvých
- plnění dalších pokynů velitele zásahu

Při vzniku mimořádné události je koordinujícím článkem HZS ČR a na místě zasahující policisté se řídí pokyny velitele zásahu. Zákon č. 239/2000 Sb. uvádí: „Koordinování záchranných a likvidačních prací v místě nasazení složek integrovaného záchranného systému a v prostoru předpokládaných účinků mimořádné události a řízení součinnosti těchto složek provádí velitel zásahu, který vyhlásí podle závažnosti mimořádné události odpovídající stupeň poplachu podle příslušného poplachového plánu integrovaného záchranného systému. Pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru s právem přednostního velení.“³¹

2.2. Ostatní složky IZS

Základní složky IZS, které mezi sebou provádí prakticky každodenní spolupráci v případě potřeby zásahu, doplňují ostatní složky IZS. Jedná se zejména o:³²

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- obecní policie
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,

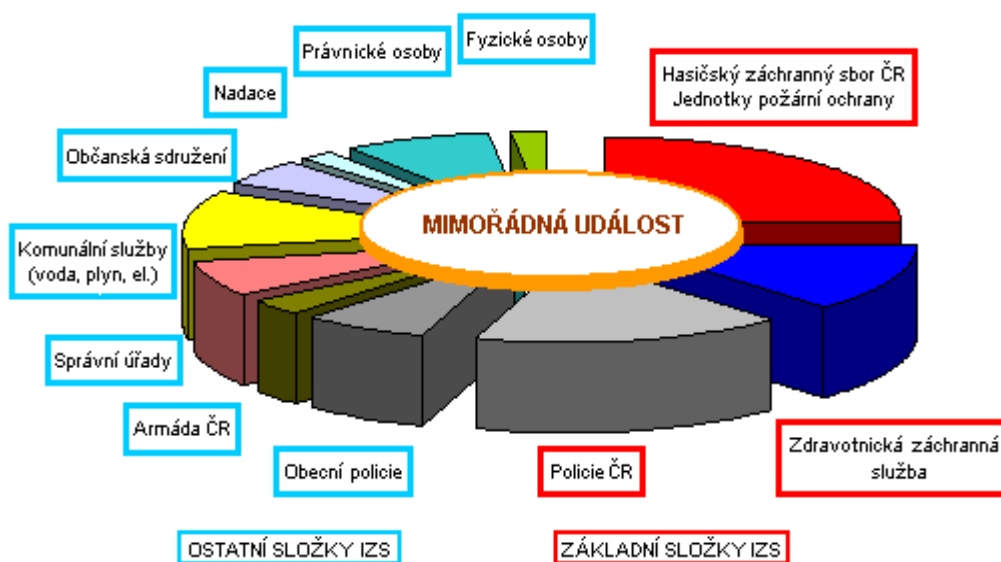
³¹ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, §19 odst. 1

³² Česko. Zákon č. 239/2000Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, §4 odst. 2,3

- havarijní, pohotovostní a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím,
- v době krizových situací také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic.

Do těchto složek řadíme např.: Armádu ČR, Horskou službu, Vodní záchrannou službu, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, Speleologickou záchrannou službu, městskou a obecní policii, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Český červený kříž, Báňskou záchrannou službu, a další možné subjekty podílející se na likvidaci mimořádné události. Jejich poměr k mimořádné události znázorňuje graf.

Graf 1- znázornění poměru jednotlivých složek IZS³³

Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. Jak již bylo uvedeno složky IZS jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty obce s rozšířenou působností, hejtmana kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy nebo Ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací. V tomto případě záleží na velikosti a rozsahu mimořádné události. Jedná se o to, že v závislosti na velikosti mimořádné události se vyhláší stupeň poplachu IZS.

³³ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, [online]. 2010 [cit. 2011-10-05]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/otazky-a-odpovedi-otazky-a-odpovedi.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>

Dělení stupňů poplachu složek IZS dle druhu a rozsahu mimořádné události³⁴:

- **první stupeň** - ohrožení jednotlivých osob, objektů a dopravních prostředků plocha do 500m², není nutná nepřetržitá koordinace složek IZS při společném zásahu.
- **druhý stupeň** - ohrožení až 100 osob, více objektů a dopravních prostředků, plocha do 10 000 m², přičemž záchranné a likvidační práce provádí základní a ostatní složky IZS, je nutná nepřetržitá koordinace, řídí kraj;
- **třetí stupeň** - ohrožení více jak 100 a nejvýše 1000 osob, část obce nebo areálu podniku, přepravní soupravy železničního podniku, několika chovů zvířat, povodí řek, hromadné havárie v dopravě, letecká havárie, plocha 1 km², řídí kraj;
- **zvláštní stupeň** - ohrožení více jak 1000 osob, celé obce, plocha nad 1 km², koordinace zásahu na strategické úrovni (Ministerstvo vnitra). Záchranné práce provádějí všechny složky za pomoci sil a prostředků z jiných krajů než těch zasažených. V těchto případech lze vyžadovat zahraniční pomoc.

Podle stupně poplachu se poté dle havarijního plánu svolávají jednotlivé složky IZS na místo události. U ostatních složek se jedná o tzv. poskytnutí plánované pomoci na základě vyžádání IZS³⁵. Tímto rozumíme předem dohodnutý způsob poskytnutí pomoci. Smlouvu o poskytnutí pomoci uzavírá HZS ČR s jednotlivými subjekty. Poplachový plán integrovaného záchranného systému kraje je vydáván nařízením kraje.

Rozdělení složek má podstatu ve fungování systému pomoci v nouzi. Priorita je kladena na zabezpečení nepřetržité každodenní pomoci v nouzi zejména při ohrožení života a zdraví občanů nebo jejich majetku.

2.3. Úrovně řízení IZS

Jednotlivé úrovně řízení IZS se dělí na tři stupně dle prováděné koordinace na místě zásahu. Jejich dělení je dle rozsahu mimořádné události a vyhlášeného stupně poplachu. Jedná se o řízení na úrovni³⁶:

- **taktické**
- **operační**
- **strategické**

³⁴ Česko. Ministerstvo vnitra. Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, § 20 - 24

³⁵ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, §21 odst. 1

³⁶ BOUŘA V. *Vybrané kapitoly z krizového řízení*. 1. vydání Ostravská universita, 2004, s. 84-85

Taktické řízení je řízení z místa zásahu, kde na místě zásahu rozhoduje určený velitel. Zpravidla se jedná o příslušníka HZS ČR, který ve spolupráci s příslušným operačním střediskem HZS kraje na místě řídí síly a prostředky potřebné k provedení záchranných a likvidačních prací.

Záchranné práce je souhrn činností k odvrácení nebo omezení působení rizik vzniklých mimořádnou událostí.³⁷

Likvidační práce jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. Za likvidační práce se však nepovažují práce k obnovení stavu.³⁸

Velitel zásahu zejména organizuje a stanovuje postup záchranných a likvidačních prací. Zajišťuje na místě součinnost jednotlivých složek. Rozhoduje o rozčlenění místa zásahu na jednotlivé zóny (vnější zónu, nebezpečnou zónu, nástupní prostor, týlový prostor, dekontaminační prostor, prostor pro poskytnutí zdravotní péče, shromaždiště evakuovaných a další prostory nutné pro záchranné likvidační práce). Dále rozhodne o rozmístění síl a prostředků jednotlivých složek. Organizuje spojení mezi místem zásahu a územně příslušným operačním a informačním střediskem.

Ze zákona o IZS má velitel zásahu pravomoc³⁹:

- vyžádat osobní a věcnou pomoc na fyzické nebo právnické osobě
- požádat o odstranění stavby z prostoru
- vyhlásit evakuaci
- omezit na místě zásahu pohyb osob, jejichž přítomnost není potřebná

Zejména pro taktické řízení jsou zpracovány typové činnosti, dle kterých velitel zásahu na místě postupuje. Typovou činnost vydává MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR odbor IZS a výkonu služby. Typové činnosti složek IZS při společném zásahu jsou zpracovány podle § 18 vyhlášky č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Typová činnost obsahuje postup složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události. V současné době jsou zpracovány následující druhy typových činností složek IZS při společném zásahu:⁴⁰

³⁷ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Krizový management ve veřejné správě teorie a praxe*, 1 vydání, Ekopress, s.r.o. Praha 4, 2004, s. 105

³⁸ REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Krizový management ve veřejné správě teorie a praxe*, 1 vydání, Ekopress, s.r.o. Praha 4, 2004, s. 106

³⁹ HORÁK Rudolf, KRČ Miroslav, ONDRUŠ Radek, DANIELOVÁ Lenka, *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Linde Praha a.s. 2004, s. 248

⁴⁰ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Dokumentace IZS [online]. 2010 [cit. 2011-10-19]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

- STČ-01/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu na uskutečněné a ověřené použití radiologické zbraně
- STČ-02/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu - demonstrování úmyslu sebevraždy
- STČ-03/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu - Oznámení o uložení nebo nálezu výbušného předmětu
- STČ-04/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu při mimořádné události způsobené leteckou nehodou
- STČ-05/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu „Nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů“
- STČ-06/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu v podmínkách rozsáhlých policejních opatření pro udržení veřejného pořádku při technopárty
- STČ 07/IZS - Typová činnost složek IZS při společném zásahu „Záchrana pohřešovaných osob-pátrací akce v terénu“
- STČ 08/IZS- Typová činnost složek IZS při společném zásahu „Dopravní nehoda“
- STČ 09/IZS- Typová činnost složek IZS při společném zásahu při mimořádné události s velkým počtem raněných a obětí
- STČ 10/IZS- Typová činnost složek IZS při společném zásahu při nebezpečné poruše plynulosti provozu na dálnici
- STČ 11/IZS- Typová činnost složek IZS - Chřipka ptáků

Každá typová činnost je složena z jednotlivých listů a obsahuje **titulní list typové činnosti** s názvem a seznamem listů, **společný list složek IZS**, který obsahuje jednoduchý popis charakteru a druhu mimořádné události. Dále poskytuje informaci včetně zdůvodnění, ze které složky IZS je obvykle velitel zásahu a jaký stupeň poplachu složek IZS je při nekomplikovaném průběhu mimořádné události vyhlášen. Dále obsahuje doporučené využití ostatních složek IZS, případně přímo účast orgánů veřejné správy. **Změnový list** formou tabulky, do jejíchž řádek se zaznamenávají všechny změny a aktualizace (čísla jednací a data). **List velitele zásahu**, obsahující základní údaje o všech činnostech, které velitel zásahu na místě zásahu zabezpečuje. Je to nejdůležitější a nejpodrobnější list typové činnosti složek IZS, zabezpečuje řízení zásahu na taktické úrovni. **Grafický algoritmus zásahu** je časově řazený grafický diagram činností zúčastněných složek IZS, ve kterém jsou symboly znázorněny

počátky, konce a vstupní fáze jednotlivých činností. Další listy podle zdůvodněné potřeby, např. list operačních středisek, list orgánů veřejné zprávy apod.⁴¹

Operační řízení probíhá na úrovni jednotlivých složek operačních středisek, které úzce spolupracují jak s velitelem zásahu na místě, tak i s ostatními státními orgány, organizacemi a v neposlední řadě mezi sebou navzájem. Spolupráce mezi jednotlivými středisky probíhá jak horizontálně tak vertikálně. Kolektiv autorů HORÁK Rudolf, KRČ Miroslav, ONDRUŠ Radek, DANIELOVÁ Lenka⁴²: „Operační úroveň je zavedena k určení priorit v rozdělování zdrojů, k plánování a koordinaci převzatých úkolů a k získání dalších zdrojů, když jsou vyžadovány. Je to činnost na úrovni operačních středisek základních složek IZS, přičemž operační středisko hasičského záchranného sboru je současně operačním a informačním střediskem IZS.“

Operační střediska zajišťují obsluhu tísňových linek. Je spojovým uzlem mezi místem zásahu a třetí úrovní řízení IZS – strategickou.

Prostřednictvím operačních a informačních středisek IZS hejtman kraje a starosta s rozšířenou působností jsou při koordinaci v případě mimořádné události povinni předávat Ministerstvu vnitra zprávy o mimořádné situaci a jejím průběhu.

Řízením na operační úrovni se budu podrobněji zabývat v následující kapitole týkající se samotných operačních středisek IZS.

Strategické řízení probíhá na úrovni krajských úřadů a Ministerstva vnitra a obecních úřadů s rozšířenou působností. Jedná se převážně o situace, které zasahují plochu více jak 1 km² nebo ohrožují více jak 1000 osob nebo celé obce.⁴³

Jedná se tedy o třetí a zvláštní stupeň poplachu. Toto řízení provádí hejtman, starosta obce s rozšířenou působností na žádost velitele zásahu. Jako poradní orgán pro koordinaci záchranných a likvidačních prací fungují:⁴⁴

- krizový štáb Ministerstva vnitra
- krizový štáb kraje
- krizový štáb obce s rozšířenou působností

Krizový štáb je poradním orgánem a posuzuje zejména přiměřenost krizových opatření přijatých v určených místech, navrhuje jejich pozastavení, změnu nebo zrušení.

⁴¹ ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V. HANUŠKA Z. *Integrovaný záchranný systém*, str. 78-79

⁴² HORÁK Rudolf, KRČ Miroslav, ONDRUŠ Radek, DANIELOVÁ Lenka, *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, str. 90

⁴³ Česko. Ministerstvo vnitra Vyhláška č. 328/2001SB., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, § 20-24

⁴⁴ BOUŘA V. *Vybrané kapitoly z krizového řízení*. 1. vydání Ostravská universita, 2004, s.86

Krizový štáb se svolává operativně k projednání důležitých a zásadních věcí, které se týkají řešení krizové události. Jsou také události, kdy je krizový štáb svolán vždy. Jedná se především o níže uvedené případy, které jsou jasně vymezeny legislativně.⁴⁵

- v případě vyhlášení krizového stavu pro celé území státu nebo pro jeho část v působnosti orgánu krizového řízení
- v případě vyhlášení stavu nebezpečí pro celé území patřící do působnosti orgánu krizového řízení
- v případě, kdy je KŠ použit ke koordinaci záchranných a likvidačních prací
- jestliže je k tomu hejtman vyzván Ministerstvem vnitra při ústřední koordinaci
- jde o cvičení

Složení krizového štábu upravuje §13 nařízení vlády č. 462/2000 Sb.⁴⁶

„(1) Členy krizového štábu kraje nebo obce jsou

- a) členové příslušné bezpečnostní rady,
- b) členové stálé pracovní skupiny krizového štábu.

(2) Členy stálé pracovní skupiny krizového štábu jsou

- a) tajemník krizového štábu,
- b) vedoucí pracovních skupin krizového štábu,
- c) zástupci složek integrovaného záchranného systému a odborníci s

ohledem na druh řešené mimořádné události nebo krizové situace.“

Krizový štáb obce se může také svolat na podnět řídicího důstojníka HZS kraje, který je v kontaktu jak s velitelem místa zásahu, tak s krizovým štábem kraje a popřípadě dalšími krizovými štáby. (krizový štáb dalších krajů, které zasáhla mimořádná událost, Generální ředitelství HZS ČR a Ministerstvem vnitra).

Koordinace složek na strategické úrovni se provádí při zapojení sil a prostředků v působnosti ministerstva, jiných správních úřadů, hejtmanů a starostů obcí s rozšířenou působností v souladu s potřebami záchranných a likvidačních prací.

Na této úrovni se postupuje dle vypracovaného havarijního plánu kraje, který se zpracovává za účelem připravenosti kraje na zvládnutí mimořádných událostí. Havarijní plán se skládá z několika částí, které jsou popsány níže.

⁴⁵ Česko. Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ze dne 22. listopadu 2000 k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů [online]. 2011 [cit. 2011-10-19]. Dostupné z http://www.hasici.munovapaka.cz/zakon/n462_2000.doc

⁴⁶ Česko. Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ze dne 22. listopadu 2000 k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů [online]. 2011 [cit. 2011-10-19]. Dostupné z http://www.hasici.munovapaka.cz/zakon/n462_2000.doc

Informační část obsahuje charakteristiku území, mimořádné události zjištěné analýzou vzniku pro jednotlivé druhy mimořádných událostí, mimořádné události jednoho druhu vyskytující se na více místech, výčet mimořádných událostí přesahujících hranice území.

Operativní část obsahuje síly a prostředky pro záchranné a likvidační práce, odpovědnost za vyslání sil a prostředků, vyrozumění o mimořádné události, spojení, monitoring.

Plány konkrétních činností, které obsahují plán vyrozumění, traumatologický plán, plán varování obyvatelstva, plán ukrytí obyvatelstva, plán individuální ochrany obyvatelstva, plán evakuace obyvatelstva, plán nouzového přežití obyvatelstva, povodňový plán území, plán ochrany území pod vybranými vodními díly před zvláštními povodněmi, plán mimořádných veterinárních opatření, plán veřejného pořádku a bezpečnosti, plán ochrany kulturních památek, plán hygienických a protiepidemických opatření, plán komunikace s veřejností a sdělovacími prostředky⁴⁷

„Cílem havarijního plánu je ochrana a záchrana lidských životů a společenských hodnot“⁴⁸.

⁴⁷ Česko. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, §25 odst. 4

⁴⁸ MOZGA Jaroslav, VÍTEK Miloš, *Havarijní plánování*. Gaudeamus Universita Hradec Králové, 2003, s. 27

3. Operační střediska základních složek IZS

Každá ze základních složek IZS má svá operační střediska, která zabezpečují v nepřetržitém provozu příjem jednotlivých tísňových linek a následně vyslání prostředků a sil na místo určení. Operační a informační střediska HZS ČR, které koordinují činnost jednotlivých složek IZS, jsou na základě zákona zřízeny jako stálé orgány pro koordinaci. Stálými orgány pro koordinaci složek IZS jsou operační a informační střediska (dále OPIS) IZS, kterými jsou:⁴⁹

- operační středisko HZS kraje (OPIS)
- operační a informační středisko generálního ředitelství HZS

OPIS si vyměňují informace s operačními středisky základních složek IZS pro zpracování dokumentace IZS a informace nutné pro vzájemnou spolupráci.

3.1. Operační a informační středisko HZS

Na základě zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o PO) byly zřízeny operační a informační střediska HZS kraje. Jejich hlavním úkolem je zabezpečit a koordinovat síly a prostředky HZS kraje při řešení mimořádných situací. Mezi hlavní úkoly OPIS HZS kraje, které jsou dány legislativně, patří:⁵⁰

- přijímat tísňové volání, za tím účelem obsluhují také tísňovou linku 150 a 112, jejímž prostřednictvím může každý iniciovat systém IZS k zásahu v případě mimořádné události, na OPIS HZS libereckého kraje je linka 150 svedena na TCTV 112.
- příjem a vyhodnocení informace o mimořádné události
- zprostředkovávat organizaci plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu na jeho žádosti o potřebné síly a prostředky,

⁴⁹ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, §5

⁵⁰ Česko. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, § 5 odst. 2

- plnit úkoly, které jsou uloženy orgány oprávněnými koordinovat záchranné a likvidační práce (tj. GŘ HZS ČR, HZS kraje, hejtmanem kraje, starostou obce s rozšířenou působností)
- zabezpečovat v případě nutnosti vyrozumění základních i ostatních složek IZS, státních orgánů dle dokumentace IZS.
- zpracovávat informace o události
- povolávat síly a prostředky hasičského záchranného sboru a jednotek požární ochrany, dalších složek IZS podle poplachového plánu IZS nebo podle požadavků velitele zásahu,
- vyžadovat osobní a věcnou pomoc dle požadavku velitele zásahu
- v případě nebezpečí z prodlení provést varování a vyrozumění obyvatelstva
- udržovat spojení s operačními středisky základních složek IZS, dále s ostatními složkami IZS a místem zásahu
- vyhlašovat odpovídající stupeň poplachu při prvotním nasazování sil a prostředků
- spolupracovat na zpracování dokumentace IZS

Další úkoly, které plní OPIS HZS kraje, jsou:⁵¹

- vede evidenci dohod a smluv o poskytnutí osobní a věcné pomoci
- vede evidenci dohod na pulty centralizované ochrany Hasičských záchranných sborů
- zabezpečuje obsluhu pultu centralizované ochrany
- zajišťuje předávání výstrah a upozornění ČHMÚ, povodňových orgánů
- aktualizuje kontakty v rámci složek IZS, orgánů státní správy a samosprávy
- informuje média, vedení HZS, IPIS Generálního ředitelství Praha, orgány státní správy a samosprávy, obyvatelstvo.

3.1.1. Personální obsazení OPIS HZS kraje

V současné době je organizační struktura na OPIS HZS kraje, kde se nachází i TCTV 112 následující:

- vedoucí směny
- operační důstojník
- operační technik

⁵¹ směrnice pro výkon služby na KOPIS libereckého kraje

- operátor TCTV 112

Pozice vedoucího směny není na KOPIS Liberec obsazena, tato pozice je sloučena s funkcí operačního důstojníka, který zároveň zastává i funkci vedoucího směny. Všichni pracovníci provádějící obsluhu jsou příslušníky HZS ČR. Služba na KOPIS Liberec je vykonávána ve 12- hodinových směnách. Nástup služby je v 07.00 a 19.00 hodin. Časový rozvrh pracovní doby je uveden v následující tabulce:

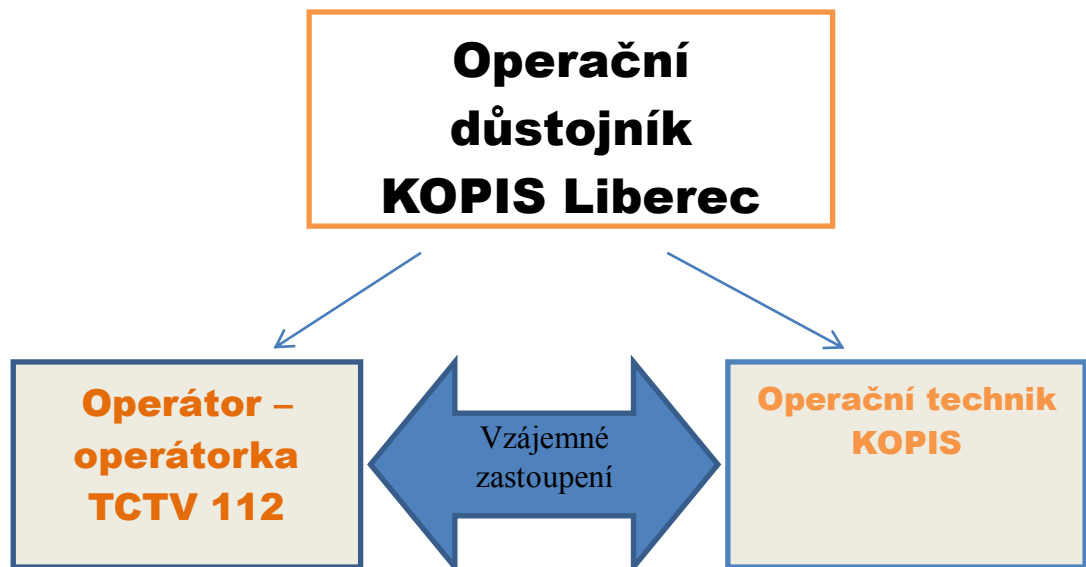
Tab. 1 - přehled denní činnosti příslušníků na KOPIS a TCTV 112 v Liberci⁵²

07.00	Nástup služby
07.00 - 08.00	Přebírání technologických zařízení, dokumentace a prostorů KOPIS
08.00 – 11.00	Výkon služby
10.30 –12.30	Přestávka 30 min., pohotovost na pracovišti, průběžně při zajištění činnosti KOPIS
12.30-17.00	Výkon služby
16.00-18.00	Přestávka 30 min., pohotovost na pracovišti, průběžně při zajištění činnosti KOPIS
18.00-19.00	Příprava na střídání směn, kontrola plněných úkolů
19.00	Nástup služby, předání a převzetí služby – střídání směn
19.00-19.30	Přebírání technologických zařízení, dokumentace a prostorů KOPIS
19.30-22.30	Výkon služby
22.30-00.30	Přestávka 30 min., pohotovost na pracovišti, průběžně při zajištění činnosti KOPIS
00.30-04.30	Výkon služby
04.00-06.00	Přestávka 30 min., pohotovost na pracovišti, průběžně při zajištění činnosti KOPIS
06.00-07.00	Příprava na střídání směn, kontrola plněných úkolů

⁵² zdroj: směrnice pro výkon služby na KOPIS a TCTV 112 HZS LK

V uvedené tabulce je viditelné překrytí časů. Tato skutečnost musí být zohledněna, jelikož pracoviště KOPIS je pracoviště s nepřetržitým provozem a musí být zajištěn nepřetržitý příjem tísňových linek a akceschopnost celého systému. Z tohoto důvodu musí být vytvořen prostor na zákonné přestávky, které si obsluha dle situace vybere. Také z tohoto důvodu musí být mezi jednotlivými příslušníky zastupitelnost. V praxi to znamená, že operační důstojník a vedoucí směny musí dokázat zastoupit operačního technika popřípadě operátora TCTV 112. Operační technik musí znát obsluhu pracoviště TCTV 112 a naopak.

Schéma 2 - možného zastupování jednotlivých příslušníků na KOPIS Liberec⁵³

3.1.2. Náplň práce vedoucího směny

Jak již z názvu funkce vyplývá vedoucí směny je odpovědný za vedení a celý chod příslušné směny. Ostatní pracovníci mu jsou podřízeni. Jeho povinností je sledovat a mít přehled o přijatých oznámeních na TCTV 112, kontroluje nebo opravuje rozhodnutí operátora TCTV. Jedná se především o rozhodnutí o tom, kterým dalším složkám bude přijatá událost ještě oznámena. Vedoucí směny musí zvládat obsluhu všech technologií na OPIS HZS kraje včetně TCTV 112.

⁵³ KOPIS Liberec – vlastní zpracování

Vedoucí směny má zodpovědnost za vysílání jednotek PO k zásahu v případě mimořádné události, rozhoduje o svolání záloh z pohotovosti a do příchodu vyššího vedení organizuje činnost OPIS HZS kraje. V průběhu průběžně informuje vedení HZS kraje o situaci. Dále rozhoduje o informování státní správy a samosprávy o události. Dále je zodpovědný za dodržování vnitřních předpisů, platné legislativy a dodržování typových plánů pro postup složek IZS. V případě řešení větší události rozhodne o povolání dalších posil na OPIS, poté rozdělí činnosti jednotlivých pracovišť a navrhuje v rámci operačního řízení další postupy.

Z výše uvedeného je zřejmé, že vedoucí směny je prakticky odpovědný za bezproblémový chod KOPIS.

3.1.3. Náplň práce operačního důstojníka

Nezastupitelným řídicím článkem na KOPIS je operační důstojník, který je odpovědný především za povolávání jednotek PO k zásahu. Dále informuje v případě nutnosti a potřebnosti další složky IZS o vzniklé události a situaci na místě zásahu. Na základě informací od operačního technika, který přebírá událost od operátora TCTV 112, rozhoduje o prioritě zásahu na místě v případech, kdy nastane více události v daném teritoriu. To v praxi znamená, že se musí rozhodnout o tom, jaké jednotky a jakou techniku vyslat na jednotlivá místa zásahu. Je zodpovědný za shromažďování informací z místa zásahu. V případě nepřítomnosti tiskového mluvčího podává médiím informace o události. Pravidelně informuje buď přímo, nebo cestou vedoucího směny vedení HZS kraje. V neposlední řadě plní požadavky velitele zásahu. Po ukončení zásahu zajišťuje zpracování dokumentace o události.

Při výkonu služby zabezpečuje předávání informací, jako jsou upozornění a výstrahy o vývoji počasí např. upozornění Českého hydrometeorologického ústavu, informací o pořádání různých akcí, které by mohly ohrozit klidový stav v teritoriu jako je například konání technoparty, extrémistická shromáždění a další. Tyto získané informace předává vedení HZS kraje, orgánům státní správy a samosprávy a základním složkám IZS.

Dále kontroluje stav technologií a zařízení na KOPIS. Jedná se např. o pult centralizované ochrany (dále PCO), systém jednotného vyrozumění a varování obyvatelstva.

3.1.4. Náplň práce operačního technika

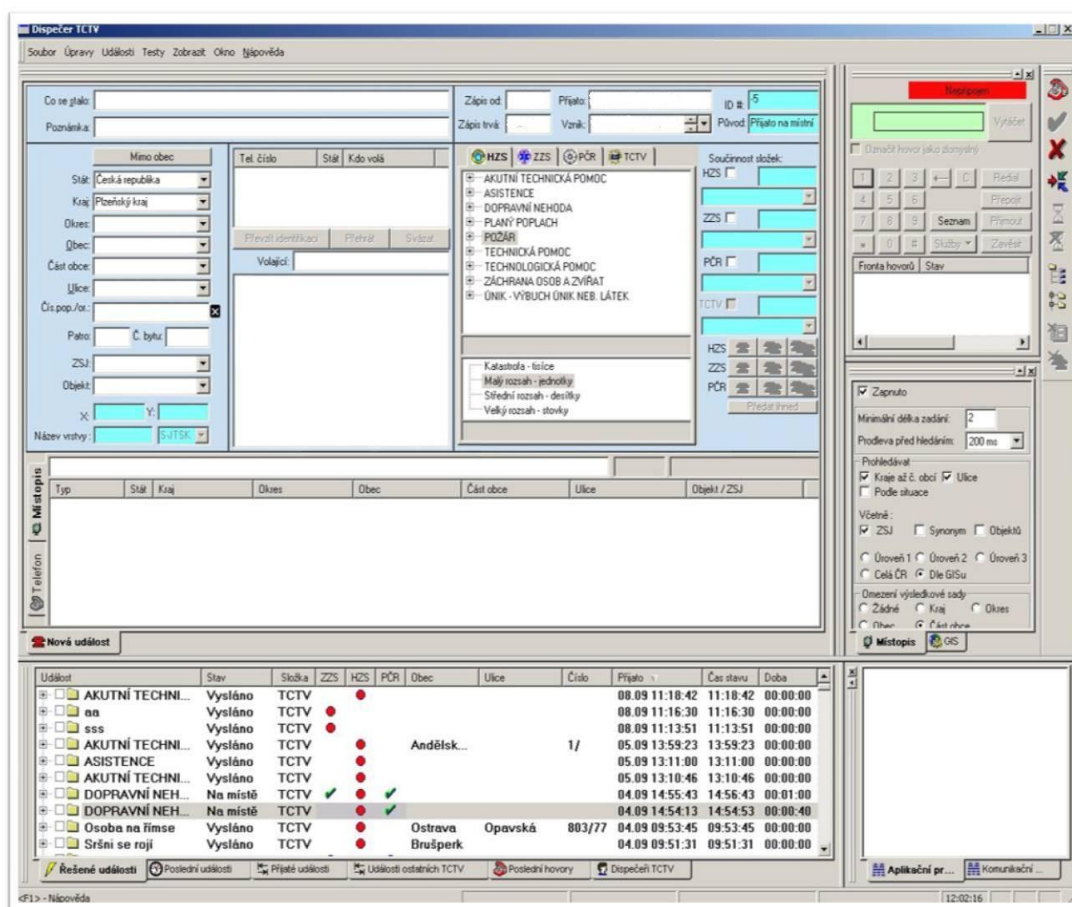
Operační technik zodpovídá za příjem tísňového volání, jeho vyhodnocení a následnému předání celkové informace operačnímu důstojníkovi nebo vedoucímu směny, kteří pak rozhodnou o vyslání sil a prostředků na místo zásahu. Na základě rozhodnutí operačního důstojníka nebo vedoucího směny vysílá jednotky. K jeho náplni práce náleží uživatelská znalost ovládání veškeré programové techniky na středisku. Jedná se především o programy o výjezdu, jednotného systému varování a vyrozumění, PCO, programu s mapovými podklady, programy s nebezpečnými látkami apod. Plní úkoly mu uložené operačním důstojníkem nebo vedoucím směny.

3.1.5. Náplň práce operátora TCTV 112

Operátor TCTV 112 obsluhuje tísňovou linku 112. Musí být neustále připraven tuto linku převzít. Hlavním prvořadým úkolem operátora je co nejpřesněji a v nejkratším možném čase získat všechny údaje nezbytné pro vyhodnocení druhu a naléhavosti události a dále vyslání pomoci na místo zásahu. Operátor od volajícího musí identifikovat stav. Jde o první, velmi stručné zjištění, zda vůbec jde o stav, hodnocený jako tísňová výzva. Lokalizování místa zásahu je samozřejmou a nezbytnou podmínkou pro vyslání pomoci. Tyto údaje často úzce souvisí s identifikací volajícího, zpravidla se informace zjišťují v jedné fázi a jsou získávány jedním automatizovaným procesem. Dalším důležitým prvkem je zjištění hlavní potíže proč volající volá. Je to nejzávažnější důvod, pro který by měla být aktivována tísňová služba.

Fáze získávání informací představuje hlavní náplň práce operátora, neboť ten musí být schopen od volajícího získat informace, které jsou pro přijetí výzvy nezbytné. Tyto informace pak operátor zpracuje do programového systému pracoviště TCTV 112 a dál předá příslušným složkám k řešení. Mezi nezbytné informace se řadí identifikace stavu. Jde o první, velmi stručné zjištění, zda vůbec jde o stav, hodnocený jako tísňová výzva. Při předávání výzvy z linky 112, 150, 155, 158 nebo 156 na ostatní složky IZS by již stav měl být verifikován jako tiseň. Další nezbytnou informací je lokalizace místa zásahu. Jedná se o samozřejmou a nezbytnou podmínkou pro vyslání pomoci. Tyto údaje často úzce souvisí s identifikací volajícího, zpravidla se zjišťují v jedné fázi, resp. často jsou získávány jedním automatizovaným procesem. Zjednodušeně řečeno hlavní náplň práce operátora je co nejpřesněji a v nejkratším možném čase získat všechny údaje nezbytné pro vyhodnocení druhu a naléhavosti nutné pomoci a dále vyslání pomoci na místo zásahu.

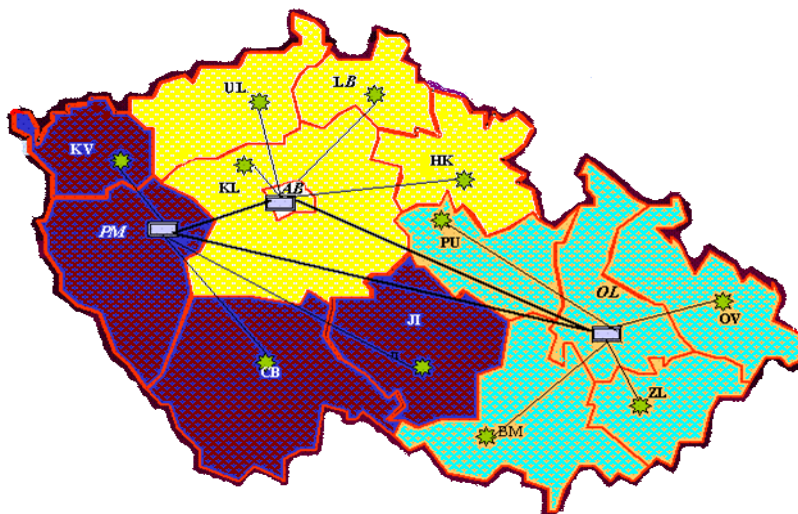
Obr. 2 - hlavní panel při založení nové události na TCTV⁵⁴

Na místo operátora a jeho kvalifikaci se přihlíží z pohledu znalostí jazyků. Operátor by měl ovládat alespoň 2 světové jazyky a to dle polohy TCTV. V rámci Libereckého kraje vzhledem k sousedním státům se jedná o polštinu a němčinu. V případě, že operátor neovládá příslušný jazyk oznamovatele, jsou jednotlivá TCTV 112 propojena a operátor má na monitoru přehled o tom, kdo z ostatních operátorů jaký jazyk ovládá. Tímto lze přijmout tísňové volání cizince, jehož jazyk operátor nezná. Systém propojení spočívá v tom, že jsou zřízeny 3 platformy, které jsou navzájem propojeny. Tak je možno provádět hovory a datové toky ze všech směrů na jakékoli TCTV 112.

⁵⁴ zdroj KOPIS HZS Liberec, TCTV 112

Obr. 3 - schéma propojení TCTV 112⁵⁵

3.1.6. Obsazování míst na OPIS HZS kraje

Obsazování míst na OPIS HZS kraje je uskutečňováno výběrovým řízením na uvedené místo. Výběrového řízení se může zúčastnit buď příslušník bezpečnostních sborů, nebo civilní osoba. V obou případech musí uchazeč splňovat fyzické, zdravotní, psychologické předpoklady a neposlední řadě i stupeň patřičného vzdělání. Systematizace je následující:⁵⁶

- 1x - vrchní komisař-vedoucí oddělení – VŠ v bakalářském studiu
- 5x - komisař operační důstojník – VOŠ nebo VŠ v bakalářském studiu
- 14x – inspektor operační technik – úplné střední s maturitou

Ve výběrovém řízení musí uchazeč mít určité znalosti z problematiky integrovaného záchranného systému, požární ochrany a prokázat také komunikační schopnosti. Z hlediska psychologického je vhodné, aby uchazeč na pozici obsluhy OPIS HZS byl klidný, rozvážný, jistý, dobře zvládal zátěžové situace, racionálně přemýšlivý a uvažující. Samozřejmostí je adaptabilitnost k novému prostředí, technice a jejímu zvládnutí.

⁵⁵ zdroj – KOPIS HZS Liberec

⁵⁶ Ministerstvo vnitra. Generální ředitelství HZS ČR. Systematizace služebních míst Hasičského záchranného sboru Libereckého kraje, Čj: MV-2033-9/PO-2008

Při obsazování volného místa na OPIS je samozřejmě výhodnější kandidát z řad příslušníků HZS ČR, jelikož tento má zkušenosti, které nashromáždil ve své praxi a je schopen při řešení situace uvažovat racionálněji, předvídat kroky na místě zásahu události, požadavky velitele zásahu a tímto na mě pružněji a lépe reagovat. Dalším aspektem k ustanovení na místo obsluhy OPIS kraje je doba od kdy může uchazeč vykonávat funkci samostatně. V případě uchazeče z řad civilního sektoru je doba delší, jelikož uchazeč musí absolvovat základní odbornou přípravu, kurz operačního řízení, ve kterém získá základní odborné znalosti. V případě, že by byl příslušník zařazen na TCTV 112 musí absolvovat jazykové přezkoušení. U příslušníka HZS ČR je doba kratší, jelikož nemusí projít základní odbornou přípravou, která je v délce cca 5 měsíců.

3.2. Operační středisko zdravotnické záchranné služby

Problematika zdravotnické záchranné služby (dále ZZS) je zatím upravena archaickým zákonem č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou Ministerstva zdravotnictví ČR č. 434/1992 Sb., o ZZS, ve znění pozdějších předpisů. Sněmovna v září roku 2011 schválila návrh zákona o zdravotnické záchranné službě. Vládní reformní předloha celkově upravuje záchrannou službu, která je nyní popsána jen ve vyhlášce. Dále stanoví povinnosti i pro nemocnice, do nichž záchranáři pacienty přepravují.⁵⁷

Krajské operační středisko ZZS Libereckého kraje vzniklo 1. ledna 2007 sloučením okresních středisek Turnov, Česká Lípa, Liberec, Jablonec.

Krajské operační středisko ZZS nepřetržitě řídí činnost výjezdových skupin zdravotnické záchranné služby. Přijímá nepřetržitě tísňové oznámení na linku 155 k poskytnutí přednemocniční neodkladné péče, tyto oznámení vyhodnocuje a podle stupně naléhavosti a závažnosti stavu rozhoduje o nejvhodnějším a nejrychlejším způsobu poskytnutí přednemocniční neodkladné péče. Podle stupně naléhavosti a konkrétní provozní situace ukládá úkoly jednotlivým výjezdovým skupinám zdravotnické záchranné služby. K tomuto musí mít přehled o volných lůžkách na odděleních neodkladné péče, o kterých vede evidenci. Zabezpečuje dopravu raněných,

⁵⁷ České noviny.cz [online]. 2011 [cit. 2011-10-25]. ISSN: 1213-5003. Dostupné http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/snemovna-schvalila-zakon-o-zdravotnicke-zachranne-sluzbe/684375&id_seznam=4740

nemocných a rodiček v podmínkách přednemocniční neodkladné péče mezi zdravotnickými zařízeními. Dále řídí nasazení letecké záchranné služby.⁵⁸

V Libereckém kraji jezdí 30 pozemních posádek a jedna letecká. Posádky vyráží ze čtrnácti stanovišť. Rozdělení a početní stavy na jednotlivých územních odborech je uvedeno v následující tabulce.

Tab. 2 - výjezdové skupiny jsou rozmístěny v tomto složení⁵⁹:

Územní odbor Liberec	
Liberec město	1x Doktor, 3x RZP, 1x RZP s provozem do 19 hod
Liberec letiště	1x Doktor, 1x LZSS
Hrádek nad Nisou	1x RZP
Frýdlant v Čechách	1x RZP, 1x RZP do 19 hod., 1x Doktor
Český Dub	1x RZP
Územní odbor Turnov	
Turnov	2x RZP, 1x Doktor
Semily	1x RZP, 1x Doktor
Jilemnice	1x RZP, 1x Doktor
Rokytnice n J.	1x RZP
Územní odbor Jablonec n. N.	
Jablonec nad Nisou	2x RZP, 1x Doktor
Tanvald	1x RZP, 1x Doktor
Územní odbor Česká Lípa	
Česká Lípa	1x RZP, 1x Doktor
Jablonné v Podještědí	1x RZP, 1x Doktor
Doksy	1x RZP

3.2.1. Personální obsazení střediska Zdravotnické záchranné služby

Na krajském operačním středisku ZZS Liberec v současné době na denní směně pracují čtyři operátoři, na noční směně tři operátoři. Jejich úkolem po přijetí oznámení je zhodnotit závažnost a dle závažnosti rozhodnout o vyslání pomoci na místo. Musí rozložit výjezdy mezi čtrnáct výjezdních stanovišť, na kterých působí třicet posádek a

⁵⁸ Česko. Ministerstvo zdravotnictví ČR. Vyhláška č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění vyhlášky. č.51/1995 Sb., vyhlášky. č. 175/1995 Sb.

⁵⁹ Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje [online] 2010 [cit. 2011-10-25] Dostupné z <http://www.zzslk.cz/kategorie/o-ns/13&b=2>

jedna letecká záchranná služba. Záchranáři jezdí systémem rendez-vous, tedy jeden vůz s posádkou lékaře a řidiče záchranáře a další vůz se zdravotnickým záchranářem a řidičem záchranářem. Veškerý jejich pohyb pak sleduje obsluha operačního střediska na speciálních mapách. Dojezd na místo musí být všude patnáct minut. V současné době v novém návrhu zákona týkajících se Zdravotnické záchranné služby je navržen dojezdový čas v délce 20 minut.

3.3. Integrované operační středisko Krajského ředitelství policie Libereckého kraje

V současné době působí v rámci Krajského ředitelství policie Libereckého kraje integrované operační středisko, které vzniklo sloučením bývalých okresních operačních středisek Liberec a Jablonec nad Nisou ke kterému došlo koncem roku 2009 a sloučením bývalého okresního operačního střediska Semily, které bylo sloučeno v polovině roku 2010. Integrované operační středisko v současné době je umístěno v Liberci v budově územního odboru policie ČR. Integrace jako taková zatím neproběhla zcela až dokonce, jelikož jako část integrovaného operačního střediska je také detašované pracoviště Česká Lípa, kde do současné doby je chod zajištěn dvěma příslušníky ve směně.

Jako definice integrovaného operačního střediska Policie ČR lze uvést, že operační střediska jsou pracoviště, která v nepřetržitém provozu zabezpečují plnění bezodkladných policejních úkolů v mimořádných situacích. Operační střediska se podílí na plnění služebních úkolů svojí každodenní rutinní činností, která spočívá zejména v poskytování servisu výkonným policejním útvarům a působením v oblasti koordinace sil a prostředků. Činnost a systematizace integrovaných operačních středisek (dále IOS) je stanovena Závazným pokynem Policejního prezidenta č. 109/2009 o operačních střediscích. Tento pokyn upravuje jednotný výkon služby operačních středisek Policie ČR a činnost příslušníků a zaměstnanců policie v nich zařazených.

V rámci Policie ČR jsou operační střediska na těchto úrovních:

- operační středisko operačního odboru Policejního prezidia ČR
- operační střediska útvarů policie s celostátní působností
- integrovaná operační střediska

Mezi základní úkoly všech operačních středisek se zahrnuje⁶⁰:

- poskytování potřebného servisu příslušníkům policie ve výkonu služby spočívající zejména v koordinaci a řízení sil a prostředků při policejních akcích, policejních a bezpečnostních opatřeních a zajištění spolupráce mezi dalšími útvary policie a dalšími subjekty (ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a dalšími orgány veřejné správy, jakož i s právníckými a fyzickými osobami).
- opatřuje a soustřeďuje v potřebném rozsahu informace pro rozhodování vedoucích funkcionářů, soustředěné informace hodnotí, zajišťuje jejich upřesnění a předává je vedoucím funkcionářům.
- plní hláskou službu, která spočívá v předávání informací o bezpečnostní situaci, trestné činnosti v teritoriu. K této činnosti využívá radiovou síť, telefonní linky a datový přenos v programu „Dispečer-Maják 158“.
- zajišťuje výdej dat z evidencí v případech, kdy tyto data nelze získat prostřednictvím dozorcích služeb jednotlivých útvarů nebo lustračního pracoviště
- zajišťuje přenos neutajovaných informací za pomoci záznamové, spojovací a výpočetní techniky s využitím faxového provozu, elektronické pošty, sítě Internet a Intranet
- zajišťuje nepřetržitou obsluhu informačních a komunikačních systémů nakládajících s utajovanými informacemi
- obsluhuje digitální radiové sítě Pegas-Matra

Pracovníci IOS kromě shora uvedených základních úkolů samostatně organizují a řídí, v případech nebezpečí z prodlení, nezbytná opatření zejména podle typových plánů v rámci mimořádné události v rámci systému IZS. Například organizují a řídí v rámci své působnosti opatření související s pátráním⁶¹, operativně řídí v rámci své působnosti nebo na základě rozhodnutí příslušných vedoucích policistů přeshraniční pronásledování⁶²(pronásledování pachatele, který spáchal zvláště nebezpečný trestný čin, za hranice ČR ve spolupráci s příslušnými orgány státu do kterého pachatel prchá).

⁶⁰ Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 109/2009* o operačních střediscích

⁶¹ Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 28/2009*, o pátrání

⁶² Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 181/2007*, o přeshraničním pronásledování

Dále plní následující úkoly:⁶³

- zabezpečují na základě rozhodnutí příslušného vedoucího policisty realizaci policejních opatření, akcí jako je vyhlášení policejních akcí, bezpečnostních uzávěr a opatření. K tomuto patří i vyhlášení dosažitelnosti a pohotovosti k policejním akcím, uvedení do pohotovosti a nasazování jednotek k plnění služebních úkolů, poskytování posil jiným útvarům a mimo-rezortním organizacím a v neposlední řadě zajišťování sil a prostředků policie v rámci vyhlášeného stupně poplachu IZS při mimořádných událostech podle dokumentace IZS.
- přijímají tísňová volání na linku 158 a na jejich základě činí neodkladná opatření a spolupracují se správcem jednotného evropského čísla tísňového volání 112
- vysílají výjezdové skupiny na místa trestných činů a jiných událostí

3.3.1. Personální obsazení integrovaného operačního střediska Krajského ředitelství policie Liberec

Výkon služby je na IOS prováděn v nepřetržitém režimu služby v plánovaných směnách operačního dne. Směnou operačního dne rozumíme skupinu pracovníků s určeným vedoucím zajišťující plnění úkolů jednotlivých pracovišť operačního střediska. V rámci IOS Krajského ředitelství policie Liberec (dále IOS KŘPL) jsou služby ve 24 hodinových směnách a střídání směn je v 07.30 hodin. Do směny je velen vedoucí směny, dva operační a dva příslušníci obsluhující tísňovou linku 158. Organizační struktura je na IOS KŘPL následující:

- vedoucí směny
- 2 operační důstojníci
- 2 operátoři tísňové linky 158

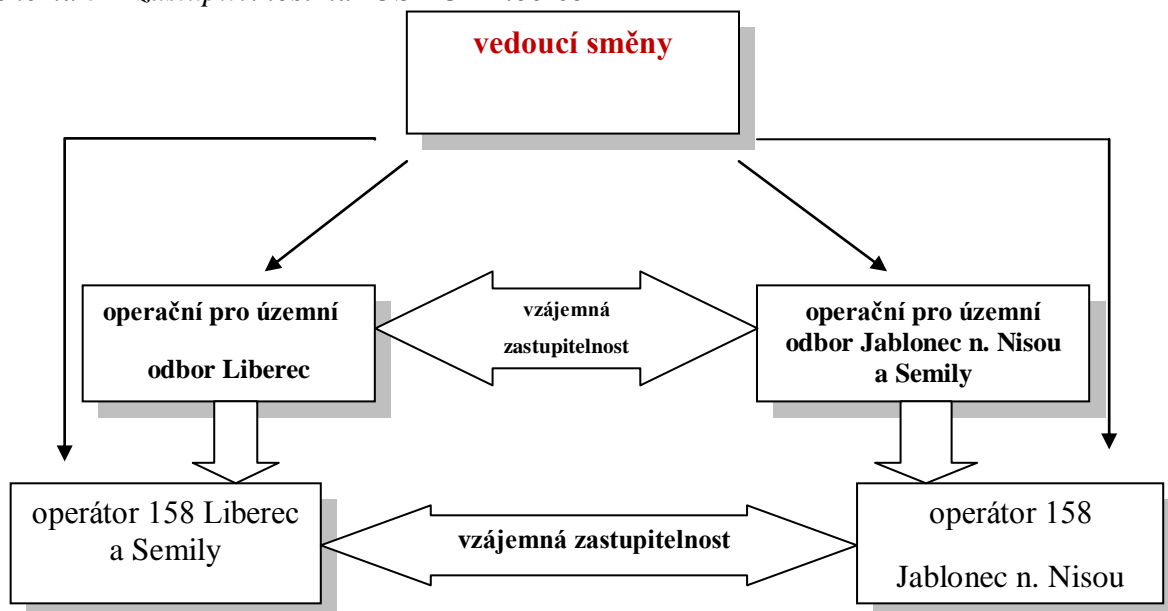
Jak je již uvedeno v předešlém textu, směna na IOS KŘPL je v nepřetržitém režimu, což znamená, že nemůže být přerušena akceschopnost střediska, ať už přijímáním tísňových výzev, vysíláním sil a prostředků a dalších úkolů již uvedených. Z toho důvodu je třeba u všech příslušníků sloužících na IOS KŘPL, aby byli schopni vzájemné zastupitelnosti na všech pracovištích. Jedná se především o pracoviště operačního důstojníka a operátora, kde obsluha by měla znát všechny technologie na

⁶³ Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 109/2009* o operačních střediscích

obou pracovištích, čímž jsou schopni v případě potřeby nebo jiné komplikace se navzájem zastoupit. Vedoucí směny musí být schopen zastoupení všech pracovníků operačního střediska. V současné době na IOS KŘPL je zastupitelnost pracovníků v rozmezí 80-85 %. Tato skutečnost vyvstala z důvodu doplnění volných tabulkových míst novými příslušníky, kteří jsou v současné době v zácviku. Po zácviku a odborném školení, které se skládá z odborného kurzu a závěrečných zkoušek je příslušník schopen výkonu na IOS KŘPL. Zastupitelnost na IOS je velice důležitá, jelikož musí být zajištěn nepřetržitý provoz na všech pracovištích operačního střediska.

Schéma zastupitelnosti je v případě IOS KŘPL zobrazeno pro názornost v následujícím schématu:

Schéma 3 - zastupitelnost na IOS PČR Liberec⁶⁴

3.3.2. Náplň práce vedoucího směny IOS Krajského ředitelství policie Liberec

Náplň práce vedoucího směny na IOS KŘPL je stavěna do pozice manažerské, jelikož vedoucí směny je zodpovědný za bezchybný chod celého operačního střediska. Je nadřízen všem pracovníkům IOS KŘPL a zodpovídá za dodržování jejich pracovní kázně. Koordinuje operační činnost vykonávanou na teritoriu Libereckého kraje, seznamuje ostatní pracovníky IOS s bezpečnostní situací a dalšími závažnými událostmi na území krajského ředitelství.

⁶⁴Policie ČR. Krajské ředitelství Liberec, IOS - vlastní zpracování

Při hrozbě a vzniku MÚ koordinuje a řídí přípravu a realizaci opatření přijatých ke zvládnutí MÚ podle příkazů velitele zásahu, pokynů operačních a informačních středisek IZS nebo zpracované dokumentace (jednotlivých typových činností). K tomuto patří i koordinace a realizace opatření přijatých ke zvládnutí krizového stavu. Při tomto se řídí pokyny příslušného orgánu krizového řízení nebo zpracované dokumentace (např. plán akceschopnosti PČR při vzniku hrozby krizové situace, za krizové situace a při obraně státu).⁶⁵

V rámci běžného výkonu služby je náplní práce vedoucího směny zajišťování komunikace mezi Operačním odborem Policejního prezidia, operačními středisky útvarů s celorepublikovou působností, zejména v případech při pronásledování pachatelů závažných trestných činů, při doprovodech nadměrných nákladů, při ochraně vybrané zásilky po železnici nebo komunikaci a podobně. V těchto případech se jedná o případy, které přesahují působnost kraje a jsou tudíž řízeny a monitorovány Operačním odborem Policejního prezidia, které následně úkoluje jednotlivá krajská operační střediska. Vedoucí směny pak koordinuje tyto činnosti v rámci krajského ředitelství.

Vedoucí směny je dále oprávněn po předchozí konzultaci s příslušným funkcionářem krajského ředitelství policie vyslat na místo závažného trestného činu krajskou výjezdovou skupinu. Z místa pak zajišťuje a soustřeďuje informace potřebné pro rozhodování příslušných vedoucích policistů k dalšímu rozhodování. O situaci podává průběžně hlášení dle interního pokynu hlášené služby.

V rámci operačního dne soustřeďuje hlášení o závadách a poruchách všech systémů využívaných IOS KRPL jako je výpočetní technika, protipožární hlásiče, fax, kamerový systém a dalších technologií a následně zabezpečuje příslušná opatření včetně vyrozumění specializovaných pracovišť a kompetentních osob k provedení nápravy poruchového stavu.

Při předání služby směny operačního dne vedoucí staré a nové směny organizují předání a převzetí a při tom:⁶⁶

- podrobně seznámí pracovníky nové směny s celkovou bezpečnostní situací, sledovanými případy, rozpracovanými policejními akcemi. Při tomto informuje o přijatých opatřeních a rozhodnutích již přijatých a provedených

⁶⁵ Policie ČR. Krajské ředitelství Liberec. *Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Libereckého kraje č. 72/2010, k zajištění jednotného výkonu služby integrovaného operačního střediska Krajského ředitelství policie Libereckého kraje ze dne 17. května 2010*

⁶⁶ Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 109/2009, o operačních střediscích, čl. 10*

- zajistí předání konkrétních úkolů, které je nutno dále zajišťovat
- zajistí předání technického a materiálového vybavení pracovišť
- informují novou směnu o závadách na technickém vybavení střediska
- provede uzávěrku dokumentů vedených na středisku a do pracovní knihy zapíše datum a čas předání a převzetí služby a zjištěné nedostatky.

3.3.3. Náplň práce operačního důstojníka

Operační důstojník v rámci operačního dne je podřízen vedoucímu směny IOS KŘPL. Jeho hlavním úkolem je koordinovat policejní síly a prostředky v rámci územních odborů krajského ředitelství policie při dohledu nad veřejným pořádkem a bezpečností, dopravou a opatřeními v příhraničních oblastech. Jedná se o rychlé a efektivní nasazování sil a prostředků přičemž je oprávněn ukládat policistům a zaměstnancům územních odborů za účelem dosažení kladného výsledku úkoly a pokyny. K tomuto musí vést přehled o početním stavu policistů na jednotlivých útvarech, počtu hlídek v daném územním teritoriu a dalších prostředcích možných k nasazení k nápravě nezákonného stavu. V rámci IZS, v případech nebezpečí z prodlení nebo hrozí-li závažné následky, organizuje, zabezpečuje a činí opatření k odstranění hrozícího stavu podle typových plánů a projektů. Tímto rozumíme koordinaci sil a prostředků ke zvládnutí mimořádných událostí. O tomto vede záznamy v systému Maják-158 a dále průběžně informuje příslušného odpovědného policistu z územního odboru o provedených opatřeních a situaci.

Dále plní povinnosti mu vyplývající z hlášené služby dle interních aktů a nařízení. Hlášenou službou rozumíme předání informací týkající se nápadu trestné činnosti, bezpečnosti a MÚ v teritoriu. Hlášená služba je předběžná a konečná.⁶⁷

V rámci běžného výkonu služby soustřeďuje informace o vývoji bezpečnostní situace na příslušném teritoriu, které vyhodnocuje a rozhoduje o jednotlivých opatřeních k jednotlivým případům, situacím a událostem k zajištění klidu a veřejného pořádku. Zjednodušeně se jedná o zajištění bezpečnosti občanů při narušení veřejného pořádku trestným činem, přestupkem nebo dopravním kolapsem apod. Dále disponuje policisty velenými do výjezdové skupiny územního odboru. O těchto vede přehled, vysílá je na místa spáchání trestných činů dle jejich věcné příslušnosti. Vyslaným policistům

⁶⁷ Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 136/2006*, kterým se upravuje postup při hlášení událostí a provozování informačního systému „Událost“

poskytuje potřebný servis týkající se výdeje dat z evidencí, přizvání dalších posil nebo specialistů na místo události apod. V průběhu prováděných opatření na místech událostí nebo spáchaných činů průběžně sleduje tyto aktuální případy, tyto vyhodnocuje, v jakém stádiu se nacházejí, jak byly řešeny a zda byla přijata všechna relevantní a účelná opatření. Výsledky zaznamenává v programu Maják-158. Vede přehled o nápadu trestné činnosti v teritoriu.

V rámci komunikace zajišťuje pomocí spojovací, záznamové a výpočetní techniky přenos informací a nepřetržité spojení s ostatními útvary policie. Za pomocí těchto prostředků zabezpečuje neodkladná opatření související s pátráním po hledaných a pohřešovaných osobách. Dále obsluhuje prostředky určené pro utajovaný přenos informací.

V oblasti dopravního zpravodajství v případě nehody, zhoršené dopravní situace, sjízdnosti, závad na komunikaci, uzavírek, přepravy nadměrného nákladu, a jiného omezení provozu vkládá informace do systému centra dopravních informací (aplikace s názvem CDI 2), ze kterých po zpracování a ověření dat čerpají řidiči, média, a v neposlední řadě složky IZS.

Dále v případě vytíženosti operátora linky 158 přijímá oznámení na tuto linku a spolupracuje s TCTV 112.

3.3.4. Náplň práce operátora na lince 158

Pracovník na místě operátora tísňové linky 158 na IOS KŘPL plní jako prvořadý úkol přijímání tísňových hovorů. Při přijetí tísňového hovoru je třeba, aby operátor od občana-oznamovatele zjistil zejména:⁶⁸

- identifikační údaje oznamovatele, spojení na oznamovatele
- o jakou událost se jedná (dopravní nehoda, krádež, ohrožení života, jiná pomoc apod.)
- místo události
- jakým způsobem k události došlo
- důležité skutečnosti k osobě případného pachatele nebo přestupce
- v případě hrozby nebo vniku MÚ její rozsah a možný následek, aby bylo možno rozhodnout o vyslání dalších složek IZS na místo. Zejména pak o počtu

⁶⁸ Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 109/2009*, o operačních střediscích

zraněných osob, rozsahu požáru nebo jiné živelné katastrofy a dalších skutečnostech důležitých k likvidaci následků.

Po zjištění těchto skutečností, operátor událost zaneše do integrovaného komunikačního a řídicího systému „Dispečer-Maják 158“. Tento systém je provozován za účelem zautomatizování a zjednodušení administrativních činností na operačních střediscích. Systém spočívá v dokumentaci údajů týkajících se tísňových volání, reakcí na ně a přijatých opatřeních. Systém umožňuje vkládat údaje, tyto v průběhu opravovat, doplňovat a distribuovat mezi jednotlivými operačními středisky. Dále přijímá datové věty zpracované TCTV 112.

Operátor ve spolupráci s operačním důstojníkem disponuje prostředky a silami, které na základě rozhodnutí operačního důstojníka vysílá na místo. Na IOS KŘPL pracovník na místě operátora zabezpečuje i neverbální komunikaci. Jedná se o elektronickou poštu na síti intranet nebo internet.

Obr. 4 – základní obrazovka systému „Dispečer-Maják 158“⁶⁹

3.3.5. Obsazování míst na IOS Krajského ředitelství policie Liberec

Obsazování volných míst na IOS KŘPL probíhá formou výběrového řízení a to v případě, že uchazeč o volné místo splňuje požadované vzdělání a je v době výběrového řízení o jednu tarifní třídu níže než je místo na které je výběrové řízení vypsáno. V případě, že je ve stejné tarifní třídě je možný přestup na základě žádosti o přeložení. Na místo pracovníka operačního střediska v rámci policie se může přihlásit policista s požadovaným vzděláním.

⁶⁹ Policie ČR, Krajské ředitelství Liberec, integrované operační středisko, systém „Dispečer-Maják 158“

V současné době je systematizace následující:

- 1x - vedoucí odboru – VŠ v Magisterském studiu
- 5x - vedoucí směny – VŠ v bakalářském studiu nebo VOŠ
- 30x – operační/operátor – úplné střední s maturitou

U výběrového řízení musí uchazeč prokázat jisté znalosti ze základních činností a povinností pracovníka operačního střediska. Jedná se zejména o hlášenou službu, která je popsána a charakterizována v Závazném pokynu policejního prezidenta.⁷⁰ Dále musí prokázat jisté rozhodovací a organizační schopnosti týkající se provedení opatření při přijetí tísňového oznámení nebo jiné mimořádné události. V neposlední řadě vhodný kandidát by měl být klidné a vyrovnané povahy, odolný stresu a zkratovitému jednání. Z hlediska zkušeností je lepší a výhodnější na operační střediska vybírat z řad kandidátů, kteří již mají jistou policejní praxi, zejména z oblasti práce na místě činu, trestního řízení a taktiky provádění zákroků. Tito kandidáti se lépe a rychleji zapracují a osvědčují. Na základě výběrového řízení pokud kandidát splní požadavky, je přijat. Po přijetí se jistou dobu zapracovává. Jedná se o to, že je odborně veden určeným pracovníkem IOS KŘPL, který ho seznamuje se všemi prostředky, systémy a pomůckami. Jako další kritérium k samostatné práci na IOS je absolvování specializačního kurzu pro pracovníky operačních středisek, který je pro IOS KŘPL veden ve školicím středisku Opatovice. Kurz se skládá ze 14-ti denní výuky, po které následuje praxe na IOS, poté je opět výuka v délce 5 dnů zakončená odbornou zkouškou. Vzhledem k malé kapacitě kurzů (15 osob na kurz), je čekací doba na zařazení do odborného kurzu i v délce měsíců. Stává se tedy, že nově přijatý pracovník na IOS tento kurz absolvuje i po roce práce na IOS. Tato situace značně prodlužuje dobu celkového zařazení uchazeče. Do října roku 2011 je počet příslušníků, kteří slouží na operačních střediscích bez absolvování specializačního kurzu uveden v tabulce, ze které je patrné, jak velké množství pracovníků v současné době pracuje na OS bez dokončeného vzdělání. Tato situace z části nastala odchodem déle sloužících příslušníků a jako druhý důležitý faktor je integrace jednotlivých bývalých okresních OS, jehož příslušníci nedojíždějí do vzdáleného nového působiště vzniklého IOS.

⁷⁰ Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 136/2006*, kterým se upravuje postup při hlášení událostí a provozování informačního systému „Událost“

Tab. 3 - přehled o počtu příslušníků na OS bez specializačního kurzu pro příslušníky operačních středisek⁷¹

hl. m. Praha	48	Liberecký kraj	8
Středočeský kraj	39	Pardubický kraj	14
Jihočeský kraj	24	Vysočina	10
Plzeňský kraj	25	Jihomoravský kraj	25
Karlovarský kraj	11	Zlínský kraj	4
Ústecký kraj	13	Olomoucký kraj	12
Královehradecký kraj	8	Moravskoslezský kr.	28

⁷¹ Policie ČR, Policejní prezidium, interní zdroj

4. Analýza zatíženosti osob na operačním středisku

Zatíženost policistů na OS PČR Libereckého kraje je v této kapitole popsána ze dvou hlavních kritérií. Je to pracovní vytíženost, která se týká zejména množstvím vykonané práce za službu na jednoho policistu a spolu s množstvím práce je třeba zmínit i psychickou zátěž, která na policistu v důsledku odpovědnosti za provedenou práci a její množství působí.

Pro zjištění zatíženosti policistů na IOS PČR Libereckého kraje byl proveden sběr dat z interních zdrojů Policie ČR, který je převážně zaměřen na počet přijatých hovorů z tísňové linky 158 a na délku hovoru při přijetí oznámení z této linky. Interní hovory na vnitřních telefonních linkách nejsou statisticky zaznamenány. Dalším kritériem na zjištění zatíženosti pracovníků IOS Liberec jsou statistické počty založených akcí do informačního systému „Dispečer-Maják158“, délka hovorů radiostanic a počty vložených dopravních informací do systému CDI 2.

4.1. Zatíženost pracovníků z hlediska počtu tísňového volání

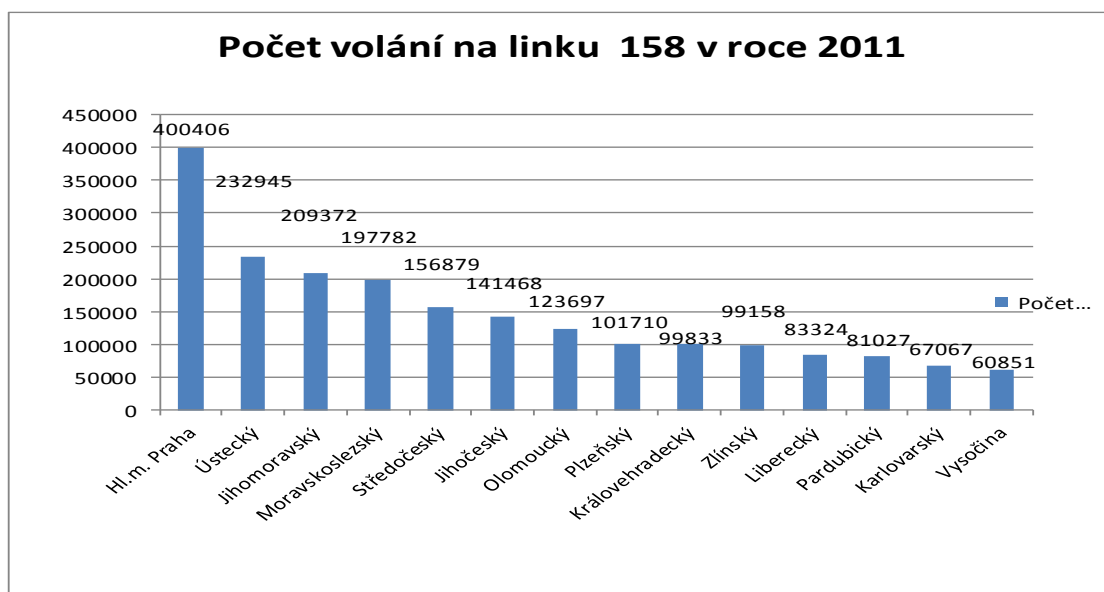
Jak je již uvedeno v předcházejících kapitolách na IOS KRPL jsou do jedné směny veleni celkem 4 policisté a jeden policista jako vedoucí směny. Linku tísňového volání obsluhují dva policisté-operátoři, kteří odbavují tísňové volání. V případě, že jsou v jednu dobu na tísňové lince přijímány více jak dva tísňové hovory a oba operátoři jsou vytíženi, další hovor na tísňové lince odbavuje operační důstojník. Tímto způsobem je zabezpečeno bezproblémové odbavování a přijímání hovorů na tísňovou linku 158.

V roce 2011 bylo uskutečněno na tísňovou linku 158 v Libereckém kraji celkem 83324 hovorů.⁷² V průměru se jedná o 228 hovorů na jeden den. Z těchto hovorů nejsou všechny hovory týkající se okamžité pomoci v nouzi, jelikož ne všichni volající na tuto linku vědí, k čemu přesně je linka určena. Dochází v nemalé míře ke zlomyslným voláním, voláním pro získání informací, které nemají tísňový charakter apod. Tímto dochází ke zbytečnému zatěžování a blokování tísňové linky.

Z hlediska počtu obyvatel a rozlohy se Liberecký kraj řadí mezi nejmenší kraje v republice. I přes tuto skutečnost není počet volání na linku 158 nejmenší v republice.

⁷² Policie ČR. Krajské ředitelství Libereckého kraje, data od O2 – vlastní zpracování

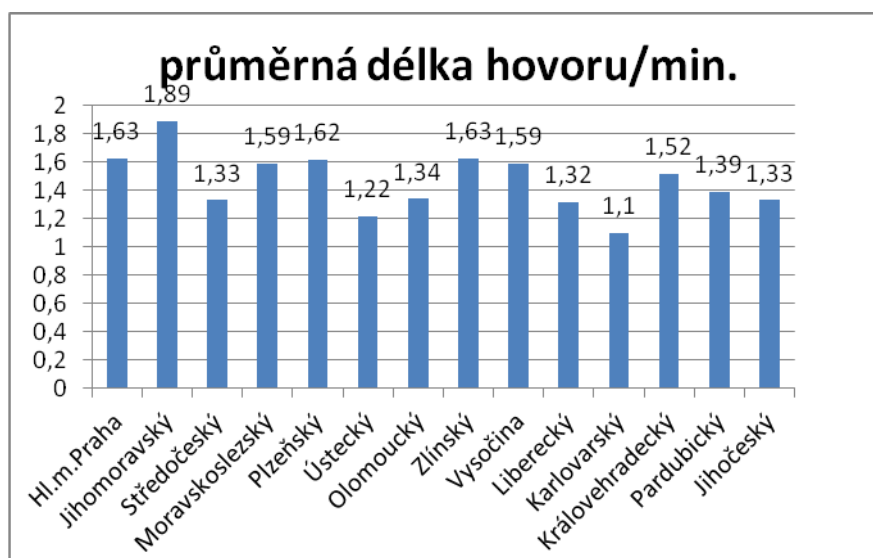
Graf 2 – graf znázorňující počet volání na linku 158 dle jednotlivých krajů v roce 2011⁷³

Průměrná délka volání na tísňovou linku se pohybuje od 1,1 do 1,9 minut. Na IOS Liberec je průměrná doba hovoru v délce 1,32 minuty.

Údaj o průměrné délce hovoru je orientační, jelikož jeho výpočet ovlivňují i zlomyslné hovory, omyly a hovory, které jsou bezprostředně po zvednutí telefonu operátorem ukončeny ze strany volajícího. Z uvedených údajů vyplývá, že průměrná celková délka hovorů na lince 158 na IOS Liberec je 301 minut za jeden operační den.

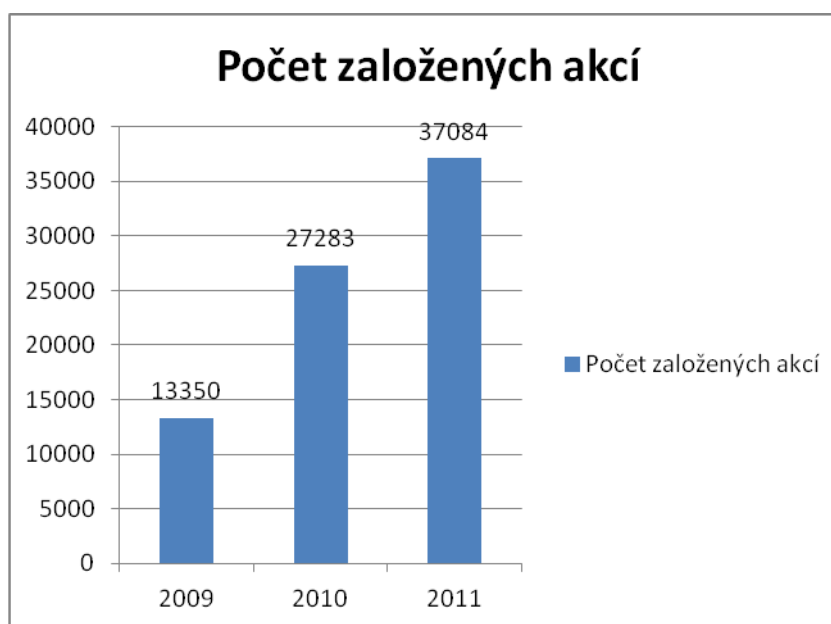
Graf 3 – graf znázorňující hodnoty průměrné délky hovorů⁷⁴

⁷³ Policie ČR Krajské ředitelství Libereckého kraje, data od O2 – vlastní zpracování

Na základě přijatého tísňového volání z linky 158 operátor nebo operační důstojník, který hovor přijal, zakládá do systému „Dispečer-Maják 158“ datovou větu, kde jsou uvedeny všechny informace o osobě volajícího (jméno, telefonní spojení, adresu a další potřebné informace), o provedených opatřeních, o vyslaných prostředcích a silách na místo zásahu a dalších interních skutečnostech. Zadání akce do systému „Dispečer-Maják 158“ se pohybuje v průměru 1 až 2 minut. Sběrem dat o počtu založených akcí do uvedeného systému za období od roku 2009 do roku 2011 a jejich zpracováním se ukázalo, že každým rokem dochází k nárůstu založených akcí. Počty založených akcí a nárůst za jednotlivé roky je znázorněn v grafu.

Graf 4 – graf znázorňující počet založených akcí v systému „Dispečer-Maják 158“ na IOS Liberec⁷⁵

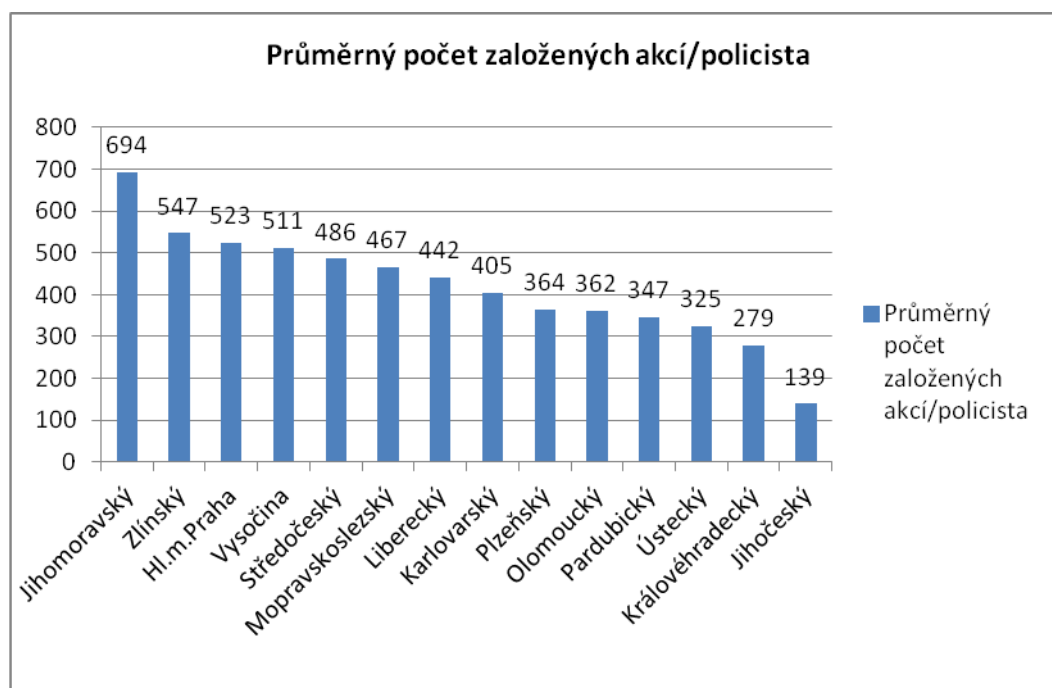
Průměrná hodnota počtu založených akcí na jeden operační den v roce 2011 činí 101,6 akce. Pro účely porovnání v rámci operačních středisek jednotlivých krajů byly nashromážděny údaje za rok 2011 jen za polovinu roku a z těchto údajů byl vyhotoven následující graf ukazující průměrné počty založených akcí na jednotlivého policistu. Při prováděném výpočtu a porovnání nebylo možno celorepublikově zjistit policisty, kteří opravdu fyzicky obsluhují uvedený systém. Průměrné počty jsou vypočteny

⁷⁴ Policie ČR. Policejní prezidium, interní zdroj- vlastní zpracování

⁷⁵ Policie ČR. Krajské ředitelství Liberec, IOS, data získána ze systému „Dispečer-Maják 158“- vlastní zpracování

z tabulkového stavu jednotlivých operačních středisek a založených akcí. Tímto vznikl orientační graf, který nastiňuje celkovou situaci.

Graf 5 – průměrný počet akcí založených na policistu za první polovinu 2011⁷⁶

Ze zhrnutí vyhodnocení grafu je zřejmé, že IOS Liberec je v zatížení jednotlivého policisty v celorepublikovém průměru.

Jako dalším kritériem pro zjištění pracovní vytíženosti lze vyhodnotit počty založených akcí v systému „Dispečer-Maják 158“ za jednotlivé dny v týdnu a časové úseky jednotlivých dnů. Vyhodnocením v rámci IOS Liberec bylo zjištěno, že nejvíce založených akcí v období od roku 2009 do roku 2011 připadá na sobotu a pátek, kdy je také uskutečněno nejvíce volání. Hodinovým rozbohem akcí připadá nejvyšší podíl na časový úsek od 15.00 hod. do 18.00 hod. Z tabulek je zřejmá stoupající tendence v zakládání akcí do systému. Tato stoupající tendence je dána počtem oznámení na tísňovou linku. I z těchto údajů je zřejmý nárůst telefonátů na tísňovou linku. Tato situace může poukazovat na zvýšení důvěry občana k policii, od které očekává pomoc.

⁷⁶ Policie ČR Policejní prezidium, interní zdroj, data získána za první pololetí roku 2011- vlastní zpracování

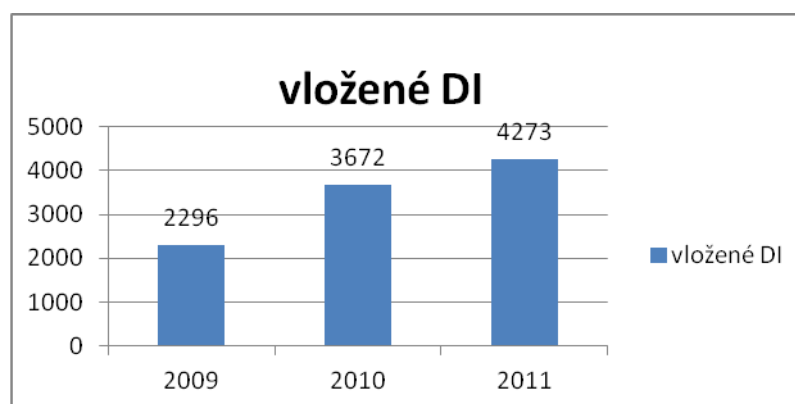
Tab. 4 – přehledy založených akcí dle dne v týdnu a hodinových úseků⁷⁷

Počet akcí podle dnů	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Pondělí	1800	3761	4775
Úterý	1740	3528	4948
Středa	1713	3646	4950
Čtvrtek	2088	3790	5082
Pátek	2046	4102	5569
Sobota	2090	4618	6372
Neděle	1873	3838	5388

	2009	2010	2011
0:00 - 03:00	935	1993	2944
3:00 - 06:00	820	1606	2009
6:00 - 09:00	1977	3401	4302
9:00 - 12:00	2221	4395	5768
12:00- 15:00	1978	4273	5811
15:00- 18:00	2040	4580	6280
18:00- 21:00	1983	3941	5629
21:00- 24:00	1396	3094	4316

V návaznosti na systému „Dispečer-Maják 158“ je třeba uvést další informační systém, do kterého jsou policisty OS vkládány data pro další využití a tím je aplikace Centrum dopravních informací (CDI 2). Do aplikace se vkládají informace o dopravních nehodách, sjízdnosti, uzavírkách, poruchách komunikací a všech důležitých informací týkající se komunikací. Provedeným sběrem dat ze systému byly získány následující údaje, které jasně ukazují skutečnost týkající se nárůstu vkládaných informací policisty IOS Liberec.

Graf 6 - počty vložených dopravních informací do CDI 2⁷⁸

⁷⁷ Policie ČR Krajské ředitelství policie. IOS, systém „Dispečer-Maják 158“- vlastní zpracování

⁷⁸ Policie ČR Krajské ředitelství Liberec. IOS, data získána z aplikace CDI2- vlastní zpracování

4.2. Analýza zatíženosti IOS Liberec radiovým provozem

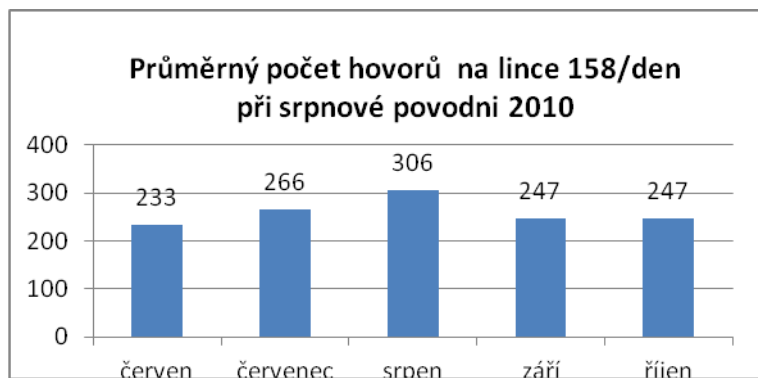
Jeden z nedílných faktorů, který poměrně dosti zatěžuje policisty na IOS Liberec je radiový provoz. Vzhledem k členitosti kraje a absenci navigačních systémů ve služebních vozidlech vyvstává v mnoha případech nutnost hlídku na místo navádět za pomoci vysílačky, čímž se v daný okamžik blokuje radiový hovor pro ostatní účastníky a policista, který hlídku navádí, nemůže plnit další úkoly na IOS. Provedeným sběrem dat o délce radiového hovoru a jeho vyhodnocením bylo zjištěno, že za první pololetí roku 2011 připadá na jednoho příslušníka IOS Liberec 2385 minut radiového hovoru, což je nejvíce ze všech krajů.⁷⁹

Tato situace je řešitelná zakoupením navigačního systému do jednotlivých vozidel, čímž by došlo ke zrychlení dojezdových časů na místo, jelikož by hlídka nemusela složitě hledat místo zásahu. Jedná se především o místa v horských oblastech, která jsou odlehlá. Policista, který nemá stoprocentní místní znalost, velice těžko takové místo hledá a tímto se prodlužuje dojezdový čas.

4.3. Analýza zatíženosti IOS Liberec při mimořádné situaci

Jak vyplývá z předešlé podkapitoly, ve které jsou provedeny analýzy týkající se počtu přijatých hovorů na linku 158 a následně založených akcí do počítačového systému „Dispečer-Maják 158“, je zatíženost policistů na OS Liberec v průměrných hodnotách. V případě, kdy nastane mimořádná událost, jako byly povodně na Liberecku v srpnu 2010, dochází k situaci, kdy se počet hovorů v inkriminované dny neúměrně navyšuje. Nárůst počtu hovorů v měsíci srpnu roku 2010 při povodních je patrný z následujícího grafu, kde je uveden průměrný počet hovorů za den.

Graf 7 – průměrný počet hovorů za den při srpnové povodni v Lib. kraji⁸⁰

⁷⁹ Policie ČR. Policejní prezidium, interní zdroj

⁸⁰ Policie ČR. IOS, data z interního zdroje poskytnutá operátorem O2 pro potřeby PČR

Z uvedených hodnot je zřejmé, že celkový nárůst hovorů na tísňovou linku 158 v měsíci srpnu 2010 byl znatelný. Oproti měsíci červenci 2010 se jedná o 1240 hovorů a následnému měsíci září 2086 hovorů. Tato skutečnost se projevila hlavně na začátku povodní v ranních hodinách dne 7. 8. 2010, kdy docházelo k přetěžování linky 158, na kterou volali občané o pomoc. I přes předchozí varování Českého hydrometeorologického ústavu, které bylo zasláno na PČR před povodněmi nebyla na OS služba posílena, jelikož nástup povodní byl rychlý. Při nástupu povodní v ranních hodinách, dne 7.8.2010 a následnému zesílenému počtu volání na linku 158 docházelo na OS k situaci, kdy se informace předávaly s maximálním vypětím všech pracovníků a horory na lince 158 byly odbavovány s největším nasazením sil. V této situaci nastával chaos, čímž mohlo dojít k nějakému opomenutí. Situace se vyřešila až v dopoledních hodinách, kdy byl do služby povolán další policista, který byl telefonicky vyrozuměn a z volna se dostavil do zaměstnání. Tím došlo k uklidnění situace, jelikož od této chvíle se jeden policista mohl věnovat pouze MU, získat přehled o situaci a dále plnit požadavky hlídek na místě MU, vysílat síly a prostředky, spolupracovat na operační úrovni s ostatními složkami IZS.

Možné řešení - uvedené situaci, která nastala na IOS Liberec, by se dalo předejít, kdyby jeden policista byl doma na pracovní pohotovosti a v případě nutnosti by byl povolán do zaměstnání.

4.4. Psychické zatížení policisty operačního střediska

Současný charakter práce na OS vyžaduje vysokou zodpovědnost, klade nároky na schopnost rozhodování. Policista v zájmu zvládnutí pracovních povinností musí potlačovat emoce. To vše může vést ke vzniku syndromu vyhoření.

Přesouváním OS z územních odborů PČR na krajská ředitelství PČR, přináší zvýšené nároky na odolnost policisty. Jde především o zvýšený počet hovorů, nutnost znalosti alespoň částečného místopisu podstatně většího území, zvyšuje se počet hlídek, které policista vysílá na místa činu a zákroku. Příslušník musí trvale sledovat síly a prostředky na sledovaném území kraje a nesmí ztratit o tomto přehled. V současné době, kdy nejsou služební vozidla vybavena systémem GPS, je toto velice složité. Na území Libereckého kraje v rámci policie je vybaven minimální počet vozidel tímto systémem a v současné době probíhá obměna.

Dalším negativním faktorem je přesčasová práce. Tento stresor je u mnohých dosti podstatný, jelikož přesčasová práce není finančně ohodnocena dle služebního zákona.⁸¹

V rámci IOS Liberec lze jako další negativní faktor uvést pracovní hygienu, jelikož OS je narychlo zbudováno ve dvou od sebe oddělených místnostech. Tyto místnosti jsou propojeny chodbičkou, čímž vzniká komunikační bariéra mezi jednotlivými operátory. Tato situace by se měla zlepšit plánovanou výstavbou nových adekvátních prostor.

To vše nese zvýšené nároky na pracovníky OS.

⁸¹ Česko. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, §54

5. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo provést popis integrovaného záchranného systému, operační střediska základních složek IZS v Libereckém kraji se zaměřením na Policii ČR.

V práci jsou popsána jednotlivá operační střediska základních složek IZS Libereckého kraje s popisem náplně práce a personálního obsazení.

Provedenou analýzou zatíženosti pracovníků IOS PČR Liberec bakalářská práce poukazuje na výkon služby, který veřejnost přímo nevidí a z tohoto důvodu ani nemůže hodnotit. Operační střediska mají velice náročnou a zodpovědnou úlohu v oblasti operačního řízení ať se jedná o běžný provoz nebo v případě vzniku mimořádné události. Pracovní nasazení a vytížení policistů na operačních střediscích je značné. Rozvojem nových technologií jsou na jednotlivce kladeny stále větší nároky týkající se jak pracovního nasazení, tak i psychického vypětí.

Analýza zatíženosti pracovníků IOS Liberec ukázala, že v celorepublikovém měřítku je zatíženost IOS Liberec v průměrných hodnotách. Z tohoto vyplývá, že personální a početní obsazení je v současné době dostačující. Pouze v případě vzniku mimořádné události jako jsou povodně, kalamitní stavy nebo mimořádné události způsobené působením člověka nastává situace, kdy je třeba operační středisko posílit z důvodu zajištění kvalitního chodu, jelikož jak ukázala analýza, v tuto dobu nastává velký nárůst hovorů na tísňovou linku 158 a následně s tímto se zvyšuje i telefonický provoz na interních linkách spolu s radiovým provozem. Jako možné řešení je okamžité posílení operačního střediska o jednoho příslušníka. Tento by však musel být velen při možnosti vzniku mimořádné situace doma na pohotovosti. V současné době je tato situace velice těžko řešitelná vzhledem k ekonomické situaci a možnostem Policie ČR (snižování tabulkových stavů). Velký vliv na kvalitu operačního řízení při vzniku mimořádné události má zkušenost a praxe příslušného operačního pracovníka. Z toho důvodu je třeba provádět minimálně jednou až dvakrát do roka metodické zaměstnání, při kterém budou jednotlivé mimořádné situace procvičovány na úrovni operačního řízení. Je pravdou, že v současné době probíhají součinnostní cvičení složek IZS, kde jednotlivé složky na místě procvičí činnost dle jednotlivých typových plánů, ale tyto cvičení se jen částečně prolínají na operační střediska, jelikož jsou ve většině případů prováděna v časových skocích, čímž vypadává operační řízení a procvičí se pouze řízení

taktické. Pravidelným procvičováním činností v rámci operačního řízení při mimořádných událostech by došlo ke zkvalitnění práce.

Zatíženost pracovníků na operačním středisku nelze jednoznačně vymezit. Jde o skutečnost, do jak velkého zatížení lze odvádět kvalitní a bezchybnou práci. Současná situace, kdy jsou zaváděny do praxe nové technologie, které zatím plní svojí funkci jen částečně, vzniká problém, že pracovník operačního střediska musí dělat práci, která by měla být zautomatizovaná, čímž dochází k velkému vytížení. Další překážkou je komunikace mezi datovými systémy z TCTV 112, kde po založení datové věty a následném přeposlání do systému „Dispečer-Maják 158“ nedojde celé hlášení, které operátorka na TCTV 112 založila, ale jen poměrná část a v mnoha případech je třeba kontaktovat opětovně oznamovatele, aby byly získány informace potřebné z hlediska Policie ČR. Toto je jediný problém stěžující komunikaci těchto dvou složek. V současné době se situace vyřešila tím, že ve většině složitějších případů operátorka TCTV 112 buď spojí konferenční hovor mezi oznamovatelem a policií, popřípadě telefonicky věc vysvětlí.

Integrovaný záchranný systém je svým specifickým postavením zcela ojedinělým systémem záchranných a bezpečnostních složek. Při výkonu své činnosti je naprosto nezastupitelný. Jeho činnost a postup je založený na praktických poznatcích, které byly získány z předešlých mimořádných událostí a taktických cvičení složek IZS. Tyto poznatky jsou nenahraditelné a napomáhají k dalšímu vývoji systému IZS k ochraně lidské populace.

Seznam použitých zdrojů:

Literární zdroje

1. BOUŘA V. *Vybrané kapitoly z krizového řízení*. 1. vydání Ostravská universita, 2004. 106 stran. ISBN 80-7042-368-4
2. PANOCHA, Václav, *Integrovaný záchranný systém v České republice*. Praha: ARMEX ve spolupráci se Soukromou sociálně-právní akademií TRIVIS, a.s. Praha, 1997. 93 s. ISBN: 80-902283-0-5
3. HANUŠKA Z., SKALSKÁ K., DUBSKÝ M. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Praha. MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. 44s. ISBN 978-80-86640-59-4
4. HORÁK, Josef, KRČ, Miroslav, ONDRUŠ, Radek, DANIELOVÁ, Lenka, *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*, Nakladatelství LINDE Praha, 2004. 407 s. ISBN: 80-7201-471-4
5. MOZGA, Jaroslav, VÍTEK, Miloš, *Havarijní plánování*. Gaudeamus Universita Hradec Králové, 2003. 186 s. ISBN 80-7041-653-X
6. REKTOŘÍK Jaroslav a kolektiv, *Krizový management ve veřejné správě teorie a praxe*. Praha: Ekopress, s.r.o. Praha 4, 2004, 249 s. ISBN: 80-86119-83-1
7. ŠENOVSKÝ M., ADAMEC V. HANUŠKA Z. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vydání Ostrava, Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. 157 s. SPBI Spektrum. Červená řada; 40. ISBN 978-80-7385-007-4.
8. ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2009. 396 s. ISBN 978-80-7380-160-1
9. VANÍČEK J. a kol. *Právní úprava krizového řízení v ČR. Vybrané problémy právní teorie i praxe*. Eurolex bohemia s.r.o. Praha 2005, 402 s. ISBN 80-86861-69-4

Elektronické zdroje

1. České noviny.cz [online]. 2011 [cit. 2011-10-25]. ISSN: 1213-5003. Dostupné http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/snemovna-schvalila-zakon-o-zdravotnicke-zachranne-sluzbe/684375&id_seznam=4740
2. Česko. Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ze dne 22. listopadu 2000 k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů [online]. 2011 [cit. 2011-10-19]. Dostupné z: http://www.hasici.munovapaka.cz/zakon/n462_2000.doc >.
3. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, [online]. 2010 [cit. 2011-10-05]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/otazky-a-odpovedi-otazky-a-odpovedi.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D> >.
4. Hasičský záchranný sbor, Integrovaný záchranný systém. [online]. 2010 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx> >.
5. Hasičský záchranný sbor ČR. Organizační články. [online]. 2010 [cit. 2011-09-25]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/hasici-cr-web-organizacni-slozky.aspx> >.
6. Hasičský záchranný sbor ČR. Systém požárních jednotek. [online]. 2009 [cit. 2011-09-25]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx> >.
7. Hasičský záchranný sbor ČR. Jednotky požární ochrany. [online]. 2009 [cit. 2011-09-25]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx> >.
8. HZS Libereckého kraje. [online]. 2009 [cit. 2011-10-20]. Dostupný z: <http://www.hzslk.cz/87-havarijni-plan-kraje.html> >.
9. Letecká záchranná služba Liberec, [online]. 2011 [cit. 2011-10-05]. Dostupné z: <http://www.155ka.cz/clanek/77-letecka-zachranna-sluzba-liberec/> >.

10. Zdravnet.cz. [online]. 2011 [cit. 2011-10-05]. Dostupné z:
<http://www.zdravnet.cz/zdravotni_pece/zachranne_sluzby/zdravotnicka_zachranna_sluzba/info.html>.
11. Zdravotnická záchranná služba Libereckého kraje [online] 2010 [cit. 2011-10-25] Dostupné z: <<http://www.zzslk.cz/kategorie/o-ns/13&b=2>>.

Legislativní zdroje

1. Česko. Zákon č. 239/2000 Sb. O integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů,
2. Česko. Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a změně některých zákonů
3. Česko. Zákon č. 361/2003 Sb. O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
4. Česko. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
5. Česko. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
6. Česko. Ministerstvo vnitra. Vyhláška č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

Ostatní dokumenty

1. Česko. Ministerstvo vnitra, generální ředitelství HZS ČR. Systematizace služebních míst Hasičského záchranného sboru Libereckého kraje, Čj:MV-2033-9/PO-2008
2. Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 109/2009* o operačních střediscích
3. Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 28/2009*, o pátrání

4. Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 181/2007*, o přeshraničním pronásledování
5. Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 136/2006*, kterým se upravuje postup při hlášení událostí a provozování informačního systému „Událost“
6. Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 19/2005*, kterým se upravuje provozování integrovaného komunikačního a řídicího systému „Dispečer-Maják 158“
7. Policie ČR. Krajské ředitelství Liberec. *Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Libereckého kraje č. 72/2010*, k zajištění jednotného výkonu služby integrovaného operačního střediska Krajského ředitelství policie Libereckého kraje ze dne 17. května 2010
8. Policie ČR. Policejní prezidium. *Závazný pokyn policejního prezidenta č. 27/2008*, kterým se upravují úkoly PČR při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami IZS

Seznam použitých zkratk

CDI – centrum dopravních informací

GŘ HZS ČR – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

IOS KŘPL – integrované operační středisko Krajského ředitelství policie ČR Liberec

IZS – integrovaný záchranný systém

JPO – jednotka požární ochrany

KOPIS – krajské operační a informační středisko

LZS – letecká záchranná služba

MU – mimořádná událost

OPIS – operační a informační středisko

OS – operační středisko

PČR – Policie České republiky

RLP – rychlá lékařská pomoc

RZP – rychlá zdravotnická pomoc

SDH – sbor dobrovolných hasičů

TCTV 112 – telefonické centrum tísňového volání 112

ZZS – zdravotnická záchranná služba

Seznam grafů, obrázků, schémat a tabulek

Graf 1 – grafické znázornění poměru jednotlivých složek IZS

Graf 2 – graf znázorňující počet volání na linku 158 dle jednotlivých krajů v roce 2011

Graf 3 – graf znázorňující hodnoty průměrné délky hovorů

Graf 4 – graf znázorňující počet založených akcí v systému „Dispečer-Maják 158“

Graf 5 – průměrný počet akcí založených na policistu za první polovinu 2011

Graf 6 - počty vložených dopravních informací do CDI 2

Graf 7- průměrný počet hovorů za den při srpnové povodni v Libereckém kraji

Obrázek 1 - Kamión určený na likvidaci následků hromadných neštěstí

Obrázek 2 - hlavní panel při založení nové události na TCTV 112

Obrázek 3 - schéma propojení TCTV 112

Obrázek 4 - základní obrazovka systému Dispečer-Maják 158

Schéma 1 - základní úkoly jednotek PO

Schéma 2 - možného zastupování jednotlivých příslušníků na KOPIS Liberec

Schéma 3 - zastupitelnost na IOS PČR Liberec

Tabulka 1 - přehled denní činnosti příslušníků na KOPIS a TCTV 112 v Liberci

Tabulka 2 - výjezdové skupiny jsou rozmístěny v tomto složení

Tabulka 3 - přehled o počtu příslušníků na OS bez specializačního kurzu pro příslušníky operačních středisek

Tabulka 4 – přehledy založených akcí dle dne v týdnu a hodinových úseků

